

Baruch

Vulgate editio de qua fit mentio in dialogo super baruch eponit in dialogo super Ezech. cetera plana sunt. Incipit posthil. fr. nico. de lyra s. baruch. ca. j.

Hec verba libri. Post librum thobie secundum ordinem temporis sequitur liber baruch immediate: nam

Hby
fio
ria

thobie pertinet ad
bus ezechie regis
iuda: ut ostendit
est supra in princi
pio libri thobie:
baruch autem fuit
notarius hieremie
a tempore iochim
filii iosie: ut beatus
hiere. xxxvj. et de
structa hierusalem
per chaldeos cum hier
emia descendit
in egyptum post in
terfectionem go
dolie: hiere. xliij.
et postea scripsit
librum istum contra ad
illam partem cuius
fuit auctor: contra
ante ad epistolam
hieremie que ponitur
in hoc libro: cuius
tempus non fuit
auctor: sed tempus
scriptor: scripserat
ante destructionem
civitatis: et

Incipit prefatio in librum Baruch prophete.

Iber iste que baruch
noie pronotat in he
breo canone non habet:

sed in vulgata editione sicut
et epistola hieremie. Proprieta
ticia autem legentium hic scripta
sunt: quia multa de tempore non
similiter temporibus indicat. **I**n
cipit Baruch propheta. ca. j:

Hec verba
libri que scripsit
baruch filius ne
rie filii maasie
filii sedechie:
filii sedechie filii helchie: in ba
bylonia in anno quinto: et in se
ptima die mensis: in tempore que ce
perunt chaldei hierusalem: et suc

videbitur infra domino procedente. **I**gitur liber iste in du
as partes dividitur. scilicet in librum baruch scribitur: et in epistolam
hieremie: que incipit ca. vj. **P**rima dividitur in tres par
tes: primo circa librum baruch ponitur descriptionis
actus: secundo legendi modus: ibi. **E**t legitur baruch. ter
cio libri processus: ibi. **E**t dicetis. **C**irca primum primum ponitur
scriptoris genus cum dicitur. **E**t hec verba libri que
scripserat baruch filius nerie. et secundum regulam bebre
orum pater parvulus: et avus et ceteri que ponuntur hic habue
runt spiritum prophetie sicut et ipse: dicunt enim que quando in
principio alicuius prophetie ponitur nomen patris eius
et qui sic ascendendo per hoc dicitur intelligi que spiritum pro
phetiam habuerunt. **S**ciendum etiam que dicitur copulativa
cum dicitur. **E**t hec verba libri. **E**t copulata ad verba hieremie lo
baruch scripserat ante. secundo ponitur descriptio loci
cuius cum dicitur. **I**n babylonia. **S**ed hoc videtur ali
cui falsum: quia hiere. xliij. dicitur que cum hieremia et aliis iu
deis que remanserant in iuda descendit in egyptum: et non
luit in babylonia cum aliis captivatis. **D**icendum que mor
tuo hieremia in egypto baruch luit in babylonia ad
captivorum consolationem: et maxime quia hieremi
as prophetaverat egyptum cito destruetam per nabuch
odonosor regem babylonis: hiere. xliij. **T**ercio ponitur de
scriptionis tempus cum dicitur. **I**n anno quinto. **I**n
destructione hierusalem per chaldeos: sic enim numerabatur iu
dei a tempore captivitatis babylonice: sicut modo com
putant a tempore captivitatis sue per romanos incipiendo
a destructione hierusalem facta per tyrum et vespalianum.
Et in septima die mensis. **N**on dicitur hic quibus men
sis fuerit: et ideo dicitur que fuerit primus mensis. **I**n
tempore quo ceperunt chaldei hierusalem. **I**n tempore illo vnde
incipiebatur iudeorum numeratio: ut dicitur est. **E**t legitur
git. **H**ic consequenter ponitur circa librum istum legendi mo
dus: et primo in babylonia: secundo in hierosolyma: ibi.
Et collegerunt. **C**irca primum dicitur: **E**t legitur baruch ver
ba libri huius ad aures iechonie etc. **S**ed contra hoc vi

det que iechonias iste erat in carcere regis babylonis: **D**
cendum que non erat in carcere clausus saltem continue: eo que
esset nobilis et rex iuda vel si erat clausus non tamen taliter que
baruch posset ad eum accedere: talis enim accessus frequen
ter proceditur detentis in carcere.

Et legitur ba
ruch verba libri huius ad au
res iechonie filii iochim
regis iuda: et ad aures uni
versi populi venientis ad librum
et ad aures potentium filiorum
regum: et ad aures presbyterorum
et ad aures populi a minimo
usque ad maximum eorum om
nium habitantium in babylonia
ad flumen sodi. **Q**ui
audientes plorabant et ieiun
abant: et orabant in conspectu
domini. **E**t collegerunt pecuniam
secundum que potuit unusquisque
manus. **E**t miserunt in hierusalem
ad iochim filium helchie fi
lij salon sacerdotis: et ad re
liquos sacerdotes et ad omnes
populum que inveniuntur cum eo

Et ad aures uni
versi populi iudaici
in babylone ducti.

Et ad aures po
tentium filiorum regum.
que ducti fuerant ibi
aliqui de semine regis
ut dicitur Dan. j. et fue
runt in magna prece
sicut patet ex eodem li
bro de danieli et so
cietate eius. cetera pa
tent usque ibi.

Ad flumen so
di. **I**n iuxta flumen sic
vocatum. sicut dicitur
hiere. xlvj. ca. **A**d
flumen euphraten
victi sunt. **I**n iuxta flu
men euphraten.

Qui audientes
plorabant. ut peni
tentes de peccatis
per quibus captivi
ti erant.

Et ieiunabant
et orabant in conspe
ctu domini. affligendo
corpus et spiritum
offerendo: ut sic
eorum afflictione de
respiceret et capti

uitate relaxaret. **E**t collegerunt. **H**ic consequenter
describitur lectio libri huius in hierusalem. **N**am iudei habitan
tes in babylone fecerunt librum baruch transcribi: et mise
runt in hierusalem: ut legeretur ibi: et cum hoc miserunt pecu
niam ut inde emerent necessaria per sacrificia et oblatio
bus ibidem faciendis et hoc est quod dicitur. **E**t collegerunt pecuniam.
et patet ista usque ibi. **C**um acciperent. **S**ciendum
tamen que hoc videtur alicui falsum quod hic dicitur est: quia omnes
iudei qui erant in iudea interfecto godolia descenderunt
in egyptum: ut dicitur est supra: et ideo non videtur que tunc in hieru
salem fuerit populus iudaicus: nec sacerdotes sacrificia of
ferentes: et maxime: quia primo esdre. iij. dicitur que zorobabel et
illi que redierunt de captivitate babylonica erexerunt altare
super bases suas: et obtulerunt super illud holocaustum domino
quod fuit per longum tempus post ista. **P**ropter quod videtur que a destru
ctione civitatis et templi per chaldeos usque ad reditum capti
vitatibus babylonice non fuit in hierusalem altare holocau
sti erectum: nec sacerdotes offerentes sacrificia: propter que
et similia liber iste apud hebreos apocryphus reputatur
Potest tamen dici que licet interfecto godolia que rex babylonia
nis preceperat terre iuda: totus populus iudaicus que remanse
rat in iudea fugerit in egyptum timens que rex babylonis mit
teret contra eum exercitum ad vindicandum mortem godolie: vi
des tamen que postea que non mitteret: et audies hieremiam pro
phetantem que rex babylonis egyptum invaderet: per magna par
te rediit in hierusalem prope loca sanctitatis: et inter redeuntes fu
erunt aliqui sacerdotes quorum principalis fuit iochim
hic notatus: non tamen fuit filius summi sacerdotis: quia iose
dech summus sacerdos cum sedechia rege fuit ductus in ba
bylonem cui in summo sacerdotio successit iesus filius eius
in reditu captivitatis babylonice: ut patet. j. esdre. iij. et
zacharie. iij. iochim autem filius iesu secundum bystorio graphos
postea fuit summus sacerdos: et non est iste iochim de
que fit hic mentio: unde dicitur hic: iochim filium hel
chie: ad distinctionem alterius. **A**d illud autem quod dicitur
de erectione altaris post reditum captivitatis babylonice

DD

Electi dñi q scriptura loquit de solenni erectione post re-
 ditū captiuitatis babylonice: tñ ante sacerdotes pdicto
 thō redeñtes ererāt altare puñ ad sacrificandū dño p
 ut poterant bono mō: sicut p̄arce & p̄be frequē le-
 gunt altaria ererisse ad sacrificandū dño: Cū acciprent
 vasa. B ē p̄structio
 suspensua & intri-
 cata snia: p cuius
 intellectu sciendū
 q cū iechonia rege
 iuda in babylonē
 ducto: fuerūt vasa
 tēpli domini aurea
 trāsp̄ortata: p q̄b
 rex sedechias i regē
 iude succedēs fecit
 vasa argentea: q̄
 nō poterat facere
 aurea: sicut roboā
 filius salomonis p
 scutis aureis q̄ ab-
 stulit. Sefach rex
 egypti: fecit scuta
 crea. ij. Re. xij. &
 illa vasa argentea
 captiuato sedechia
 fuerūt in babylonē
 portata: q̄ saltē p
 parte redemerunt
 iudei in babylonē
 ducti & miserūt in
 hierlm p cultu dei
 cū pecunia p sacri-
 ficis collecta vt vi-
 ctū ē: & h est qd dī
 m. Cū accipet. s.
 dictus ioachim sa-
 cerdos. n. Vasa
 tēpli dñi q̄ abla. fu-
 erāt. de tēplo sede-
 chias rege capto.
 o. Reuocare in
 terra iuda. i. vt re-
 mitteret in hierlm
 q̄ ē metropolis in
 terra iuda.
 p. Decima die mē-
 sis syban. q̄ correspondet ptim maio & ptim iunio apud
 nos pñr ondit que fuerint illa cū dicit. q. Vasa argē-
 tea q̄ fecit sedechias. & p̄tet ex dictis lra vsq̄ ibi.
 r. Et orate p vita nabucho. & ex eius em pacifico sta-
 tu dependebat par terre babylonice: & p̄ns par iudeoz
 ibi translatoz: p̄ter qd petebāt orari p vita regis & filij
 eius fm monitionē biero. xxix. Orate p ciuitate ad quā
 transmigrati estis: qz in pacillius erit par via. s. Et
 det dñs virtutē nobis. p̄mo petierūt orari p bono statu
 regni qd est magis cōe: postea p bono suo qd erat mag
 spale. t. Et illūmet oculos nros. in veritatē cognitiōe.
 v. Et viuamus sub vmbra nabucho donoso. ex quo de
 us ordinauit: nos in eius seruitutem redigere.
 r. Et seruamus eis. s. humiliter obtemperantes volū-
 tati diuine. y. Et inuuiamus gratiā in p̄spectu eoz.
 vt nō cogant nos ydolatrare: s. p̄mittāt nos deo pacifice
 deseruire. z. Et p nobis ipsi orate. i. orate vt dimit-
 tat nobis peccata nostra. Consequētē subdit de lectione
 libri baruch cū dicit: Et legite libru istū. & a. Recita-
 ri in tēplo dñi. licet em templum esset cōbustum: reman-
 serat tamen platea atrij in qua cōueniebant iudei ad orā-
 dum & audiendum verbum dei. b. In die solenni. i.
 in diebus solēnibus in quibus magis pueniebat pplus.
 c. Et dicetis. Postq̄ descriptus est circa libru baruch
 legendi modus: hic p̄sequenter describitur libru p̄cessus
 in q̄ p̄mo ponit bñlis de p̄catō: secūdo vtilis in formatio

in hierlm cū accipent vasa
 tēpli dñi q̄ ablata fuerāt
 de tēplo reuocare in terra
 iuda decima die mensis sy-
 ban: vasa argētea q̄ fecit se-
 dechias fili⁹ iosie rex iuda
 postea q̄ cepisset nabucho-
 donoso rex babylōis iecho-
 niā & p̄ncipes & cunctos po-
 tentes & pplm terre ab hie-
 rusalez & duxit eos vinctos
 in babylonē. Et dixerunt.
 Ecce misimus ad vos pecu-
 nias: & q̄to emite holocau-
 stomata & thus & facite mā-
 na: & offerete p p̄ctō ad araz
 dñi dei nri. Et orate p vita
 nabuchodonoso: regis ba-
 bylonis: & p vita balthasar
 filij eius vt sint dies eoz sic
 dies celi sup terrā: & vt det
 dñs virtutē nob: & illūmet
 oculos nros: vt viuam⁹ sub
 vmbra nabuchodonoso: re-
 gis babylōis & sub vmbra
 balthasar filij ei⁹: & serua-
 m⁹ eis mltis dieb: & inue-
 niam⁹ grām in p̄spectu eoz

ij. ca. ibi. Audi isrl. vbi incipit terciū caplm fm signa-
 tionē biero. Prima in tres: nam sicut dī Eccli. xxxix.
 Oratio humiliantis se nubes penetrabit. & ideo p̄mo
 ponit oratis humiliatio: secūdo humiliantē se de p̄catō ibi.
 Et nūc dñe deus. terciō de p̄catō conclusio: ibi. Et nūc

Et p nobis ipsi orate ad
 dñm deum nrm: qz peccavi-
 m⁹ dño deo nro: & nō ē auter-
 sus furor eius a nob vsq̄ in
 hunc diē. Et legite librum
 istū quē misim⁹ ad vos re-
 citari: i tēplo dñi i die solē-
 ni: & in die oportūo. Et vi-
 cetis. Dño deo nro iusticia
 nob at p̄fusio faciei nre sic
 est dies hec: dñi iuda & ha-
 bitarib⁹ i hierlm regib⁹ no-
 stris & p̄ncipib⁹ nris & sacer-
 dotib⁹ nris & p̄bis nostris
 & p̄tib⁹ nris. Peccauimus
 añ dñm deū nrm: & nō cre-
 dim⁹ diffidētes in eū: & nō
 fuim⁹ sibiectibiles illi: & nō
 a udiuim⁹ vocē dñi dei nri:
 vt ambularem⁹ in mādatz
 eius q̄ dedit nobis. A die q̄
 eduxit p̄res nros de tra egypti
 vsq̄ ad diē hanc eram⁹ i-
 credibiles ad dñm deū no-
 strz: & dissipati recessim⁹ ne
 audirem⁹ vocē ipi⁹. Et ad-
 heserūt nobis mltā mala et
 maledictiones q̄ constituit

dñe ofi ipotens
 Circa p̄mū ponit
 tur orantis hūi-
 liatio in duob⁹
 p̄mo confitēdo
 p̄p̄riam culpam:
 secūdo p̄fitēdo
 penā iuste illatā
 in p̄ncipio secūdo
 di capti. Circa p̄
 mū dicitur.
 c. Et dicetis. s.
 ba Baruch recit
 tando.
 d. Dño deo no-
 stro iusticia. ē cū
 iusticia regula.
 e. Nobis autē
 p̄fusio faciei nre
 in peccatoz no-
 stror p̄fessione.
 f. Sicut ē dies
 h. suple i māse
 fra afflictōe pene
 s. Dñi iuda.
 i. omi iudeo de
 reano iude. re-
 gnū autē isrl ca-
 ptiuatus fuerat
 p longū tps añ.
 b. Et habitauit
 tibus in hierlm.
 marie nam illā
 obfederūt chal-
 dei & cōbuserūt
 populum ptim
 occidentes: & p-
 tim captiuates

rant confusibiliter tractati. nam ioachim filius iosie
 fuit interfectus & extra hierusalem p̄iectus: sicut p̄dī
 xerat hieremias. xxij. Sepultura asini sepelitur & et
 iechonias filius eius in babylonem ductus & in carce-
 ratus & sedechias eis succedens eroculatus: & in bāby-
 lonem ductus: & ibidem ignominiose mortuus: sicut
 dictum fuit ab acuc. ij. k. Et p̄ncipibus nostris & sa-
 cerdotibus nostris. qui fuerāt partim occisi & partim
 capti. l. Et p̄bis nostris. s. falsis afferentibus hie-
 rusalem a chaldeis nō esse capiendā potest etiam hoc
 exponi de p̄phetis veris: qui populi sui confusionem
 suam reputabant. m. Peccauimus ante dñm. li-
 cet autem Baruch esset iustus & bonus. tamen con-
 numerat se peccatoribus: eo q̄ erat de eodem populo
 n. Et nō credimus. p̄betis ipsius. o. Diffiden-
 tes in eū. i. de p̄tectione ei⁹. p. Et nō fuimus sub-
 iectibiles. bñsiter ei obediendo. q. Et non audiuim⁹
 mus. verba eius respuendo. r. Et ambularem⁹
 in mandatis eius. ad hoc enim data fuit lex in deserto
 Exodi. xx. s. Eramus incredibiles ad dñm. in moy-
 sen & alios seruos eius exasperando. t. Et dissipa-
 ti recessim⁹. & homines mali effi sunt in seipsis disse-
 pati: quia ratio trahit ad bonū & sensualitas & p̄suetu-
 do peccandi ad oppositū: fm q̄ dēducit p̄ylosophus
 viij. ethicoz. y. Adheserūt nobis multa mala. cui⁹
 pe & p̄ne. & Et maledictiones que consti. & mlti

Regibus no-
 stris. tres em re-
 ges successiue fu-
 erunt. s. i. ieremias
 filius iosie. ii. ieremias
 filius iosie. iii. ieremias
 filius iosie. & c.
 Et p̄bis nostris. s. falsis
 afferentibus hierusalem
 a chaldeis nō esse capiendā
 potest etiam hoc exponi
 de p̄phetis veris: qui populi
 sui confusionem suam reputabant.
 m. Peccauimus ante dñm.
 licet autem Baruch esset iustus
 & bonus. tamen connumerat
 se peccatoribus: eo q̄ erat de
 eodem populo. n. Et nō credimus.
 p̄betis ipsius. o. Diffidentes
 in eū. i. de p̄tectione ei⁹. p. Et
 nō fuimus subiectibiles. bñsiter
 ei obediendo. q. Et non audiuim⁹
 mus. verba eius respuendo. r. Et
 ambularem⁹ in mandatis eius.
 ad hoc enim data fuit lex in
 deserto. Exodi. xx. s. Eramus
 incredibiles ad dñm. in moy-
 sen & alios seruos eius exasperando.
 t. Et dissipati recessim⁹. & homines
 mali effi sunt in seipsis disse-
 pati: quia ratio trahit ad bonū
 & sensualitas & p̄suetudo
 peccandi ad oppositū: fm q̄
 dēducit p̄ylosophus viij. ethicoz.
 y. Adheserūt nobis multa
 mala. cui⁹ pe & p̄ne. & Et
 maledictiones que consti. & mlti

Baruch

moysi: Deut. xxxij. z. xxxij. y. **Q**ui edu. ptes nros de terra egypti: Ero. xiiij. 3 **D**are nobis terrā zc. i. ad dandā nob terrā bonā z fertilē. a **S**icut hodie. die. suple apparet sup nos maledictio dei q̄ eieci sumus inde. b **E**t nō auduimus zc. replicatio est eius qd̄ d̄. dictū est: sicut in oziōnibus solet idē pluries r̄plicari ad maiore affectus expressionem: z idem sit etiaz in sequentibus.

c **O**prari dñs alienis. i. sacrificare eis.

d **F**acientes mala an̄ oculos dñi. q̄bus omnia nuda sunt z apta ad beb. iij. v. dicit. e **A**n te oculos dñi. qz tpe manasses regis iuda in templo dñi fuerunt ydola posita q̄bus ydolatre sacrificabant.

Capit. ij.

Propter qd̄. hic dñr poni tar orantis bñliatio cōfiteudo penā illataz esse iustā cū d̄.

a **P**ropter qd̄ statuit dñs. i. firmiter disposuit. b **V**erbū suū. de iusta punitione peccatoz.

c **Q**d locutus est. p moysen et alios p̄phas.

d **A**d nos z ad iudices nros zc. ita q̄ nullus se excusare p̄t de ignorantia.

e **E**t adducet dñs sup nos.

f **M**ala magna q̄ non sunt facta sub celo in alia gente: quāto em̄ pctm̄ est grauius: tanto grauior debet esse pena. m̄ls aut̄ israel p̄ter legē a deo sibi datam z alia beneficia fuit in altiori statu q̄ ceteri populi: sicut d̄ p̄. cxiij. Non feci taliter omni nationi zc. p̄ter quod eius peccatum fuit grauius: quia quanto status altior: tanto casus grauior: id̄ fuit maiori pena digni: g **E**t manducaret homo carnes filij sui. lz hoc nō legat̄ esse factū. iij. Reg. z. ij. paralyso. in obfisione hierlm̄ p̄ chaldeos: tñ credendū est hoc fuisse factum: vt dicit̄ hic p̄pha baruch: qz nō oia sūt in illis libris scripta: z maxime qz idē legat̄ factū. iij. Reg. vj. in obfisione samarie: z in obfisione hierlm̄ p̄ rōanos fm̄ q̄ refert iosephus z alij bystoriographi. h **E**t dedit illos sub manu regum oim̄ zc. sicut patz libro regum z iudicum in pluribus locis. i **I**n improperium z in desolationem. nam multa inferebant̄ conuicia z grauiā iudeis inter gentiles tpe captiuitatis.

k **D**ñs deo nro iusticia zc. exponat vt s. qz repetitio est eiusdē ad maiore affectus expositionē. l **E**t nō sum⁹ de p̄cati faciē dñi. frequenter em̄ legit̄ in p̄dictis libris q̄ iudei p̄ peccatis suis a deo p̄cussi p̄ penā: nō reuertebatur ad deū p̄ p̄niam. m **E**t vigi. dñs in malis. l. pene iuste super nos ad ducendis.

n **Q**ue dedit aī faciē nostrā. i. dare z manifeste: ita q̄ nō possum⁹ nos excusare p̄ ignorantia. o **E**t nunc dñe. Postq̄ posita ē orantis bñliatio: hic cōsequēt̄ ponit̄ humilitatis se de p̄catio: z diuiditur in tres p̄ces qz p̄mo in orōne al legat̄ dei magnificētia. secūdo orātis p̄li penitentia: ibi. Respice dñe. tercio diuini cult⁹ ignominia: ibi. Et posuisti tēplū. Circa primū sciendū q̄ sicut d̄. iij. et byco. Magnificus inclinat̄ ad dandum q̄ petitur an̄ bñficia p̄us p̄fita p̄ cū allegant̄. z ideo b allegant̄ bñficia a deo p̄fita p̄lo isrl̄ in exitu de egypto: cum dicit̄. o **E**t nunc dñe de⁹ isrl̄. licet em̄ esset deus oim̄ p̄ creatio nē. dicebat̄ tñ de⁹ isrl̄ p̄ cultū sp̄alem p̄ **Q**ui edu. p̄lin tuū de ter. egypti. de qua p̄ se nō poterat egredi. q **I**n manu valida. i. in potestate magna. r **E**t in signis. q̄ tñ ad mīnora miracula. s **E**t in p̄digis. q̄ tñ ad mīnora miracula. vnde d̄ p̄digū q̄si p̄cul a digito cuiusmodi ē miraculū raro visū. t **E**t in virtute tua magna zc. sicut p̄s in diuisione rubi maris z in m̄ltis alijs p̄lo isrl̄ exhibit̄. v **E**t fecisti tibi nomē. p̄ b em̄ diuulgatū fuit nomen dñi p̄ orbē. x **S**icut est. i. dies iste. i. sicut p̄ns tps manifestat̄ p̄ scripturas canonicas de istis memoriā facientes. y **D**eccauimus. in nosmetipsos. z **I**mpie egimus erga deū. a **I**niqui gessi. erga primū. b **A**uert. ira tua a no. i. pena nob̄ a te inflicta. c **Q**uia dereli. su. p̄uici. nā multi de iudeis fuerat̄ gladio z fame mortui. d **E**raudi dñe p̄ces n̄ras. factas verbaliter. e **E**t orationes nostras: factas mentaliter. nam fm̄ damascenuz oratio est ascensus mens̄ in deū. f **E**t educ nos de captiuitate babilonis. g **P**ropter te. i. ex tua bonitate z non ex meritis nostris. h **E**t da no. inueni. gratiaz zc. i. vt sciāt̄ gētilēs qz tu es dñs deus n̄r: p̄ hoc q̄ inuenim⁹ grām p̄ncipū in terra aliena. i **R**espice dñe. b̄ cōsequenter ponitur p̄li de p̄cantis p̄nia: ex qua mouetur

iusse super nos ad ducendis.

cut⁹ est dñs sup nos oia mala hec q̄ venerūt sup nos: z nō sumus de p̄cati faciē dñi dei n̄ri: vt reueremur vnus quisq; n̄m a vijs n̄ris pessimis. **E**t vigilauit dñs in malis z adduxit ea sup nos qz iust⁹ ē dñs in oib⁹ opib⁹ suis: q̄ mādauit nob̄: et nō audiuim⁹ vocē ip̄ius: vt ire m⁹ i p̄ceptis dñi q̄ dedit aī faciē n̄ram. **E**t nūc dñe deus isrl̄ q̄ eduxisti p̄lin tuū de tera egypti: in manu valida z i signis z i p̄digis: et in virtute tua magna z i brachio excelso: et fecisti tibi nomē sicut ē dies iste: z peccauim⁹. z impie egim⁹. z iniqui gessim⁹ dñe de⁹ n̄r in oib⁹ iusticijs tuis. **A**uertatur ira tua a nobis: qz derelicti sumus pauci inter gētes vbi disp̄sisti nos. **E**raudi dñe p̄ces n̄ras z orōnes n̄ras: z educ nos p̄ter te: z da nobis inuenire grāz ante faciē eoz q̄ nos abduxerūt: vt sciāt̄ ois tera qz tu es dñs deus n̄r: z qz nomē tuū inuocatū est sup isrl̄ z sup gen⁹ ipsius. **R**espice domine de domo sancta tua in nos et inclina aurem tuam et exaudi nos

o **E**t nunc dñe de⁹ isrl̄. licet em̄ esset deus oim̄ p̄ creatio nē. dicebat̄ tñ de⁹ isrl̄ p̄ cultū sp̄alem p̄ **Q**ui edu. p̄lin tuū de ter. egypti. de qua p̄ se nō poterat egredi.

q **I**n manu valida. i. in potestate magna.

r **E**t in signis. q̄ tñ ad mīnora miracula. s **E**t in p̄digis. q̄ tñ ad mīnora miracula.

iora. vnde d̄ p̄digū q̄si p̄cul a digito cuiusmodi ē miraculū raro visū. t **E**t in virtute tua magna zc. sicut p̄s in diuisione rubi maris z in m̄ltis alijs p̄lo isrl̄ exhibit̄. v **E**t fecisti tibi nomē. p̄ b em̄ diuulgatū fuit nomen dñi p̄ orbē. x **S**icut est. i. dies iste. i. sicut p̄ns tps manifestat̄ p̄ scripturas canonicas de istis memoriā facientes. y **D**eccauimus. in nosmetipsos. z **I**mpie egimus erga deū. a **I**niqui gessi. erga primū. b **A**uert. ira tua a no. i. pena nob̄ a te inflicta. c **Q**uia dereli. su. p̄uici. nā multi de iudeis fuerat̄ gladio z fame mortui. d **E**raudi dñe p̄ces n̄ras. factas verbaliter. e **E**t orationes nostras: factas mentaliter. nam fm̄ damascenuz oratio est ascensus mens̄ in deū. f **E**t educ nos de captiuitate babilonis. g **P**ropter te. i. ex tua bonitate z non ex meritis nostris. h **E**t da no. inueni. gratiaz zc. i. vt sciāt̄ gētilēs qz tu es dñs deus n̄r: p̄ hoc q̄ inuenim⁹ grām p̄ncipū in terra aliena. i **R**espice dñe. b̄ cōsequenter ponitur p̄li de p̄cantis p̄nia: ex qua mouetur

Liber

Deus ad erudiciō dū orōne respiciat: cū dicit. **Re-
spice dñe de domo scā tua. i. de celo qd dī eius domus. qz
l3 sic vbiqz p potentia essentia 7 pntia. tñ ibi spāl̄ relucet
eius maiestas 7 glia. **R**ed nō mortui q̄ sunt in infer-
no. i. re cōditi in sepulcro vel in inferno q̄tū ad aias que
tūc oēs ibi descen-
debant. **P**a-
būt bo. 7 iustifi. dō.
qz sunt extra statū
merendi.**

Sed aia q̄ tri-
stis est. p orationē
verā. **S**uper
magnitudine mali
7 incedit curua. p
verā hūiliationē.

Et infirma. p
prie fragilitatē 7
derationem.

Et oculi defici-
entes. p̄ios defe-
ctus 7 alienos at-
tendentes. **E**t
aia esuriens. i. iusti-
ficari desiderans:
Matth. v. Beati
q̄ esuriūt 7 sitiunt
iusticiā. **P**at
tibi gliaz. p̄. i. Sa-
crificiū de spūs cō
tribulatus.

Qz nō fm iu-
sticias patz nroz
qz nō fuerūt pctō-
res sicut 7 nos.

Nos sūdimus
7c. miam. i. p̄ces
miam postulātes.

Sed qz misisti
iram tuā. i. p̄mitti-
tōne iustā. nō em ira
7 alie passioēs sūt
in deo: s̄ qn̄ punit
ad modum irati se
bz. **S**icut lo-
cutus es in manu
puerorū tuorū. p̄be-
raz. i. p̄ p̄bas tu-
os. p̄ manū em si-
gnificat h̄ lingua:
eo qz manus est or-
ganū organorū: vt
dī. iij. de anima.

Inclymate bñe
rū vīm 7c. hoc em
freq̄ter dixit bie-
remias. i. qz ciuitatē
destrueret 7 plus
captiuaret nisi se
subiiceret regi babilōis. 7 s̄tr alij p̄be. cetera patēt vsqz
ibi. **3** **E**t transfereēt ossa regū nroz 7c. iudei nāqz se-
peliebant potētes cū sūptibus magnis ponentes p̄ciosa
in eorū sepulchris: 7 id̄ chaldei q̄ erant cupidī capta ciuita-
te hierlm̄ fodiebant talia sepulchra: p̄ciosa rapiētes 7
ossa mortuorū eijcentes. **4** **E**t mortui sunt in dolori-
bus pessimis. in obsidione em ciuitatis mlti fuerūt mor-
tui. aliqui aēris corruptione: aliqui gladio 7 aliqui fame.

Et in emissioe. qz multi de illis q̄ p̄tebant in baby-
lonē captiui fuerūt in via mortui. **C** **E**t posuisti. i. hic cō-
sequēter allegat diuini cultus ignominia: cū dī. **E**t po-
suisti templam. i. in desolatione. **D** **I**n quo inuocatus
est nomen tuum. ante destructionem eius. **E** **S**icut
hec dies. supple manifestat per rei euidentiam. **F** **E**t

Aperi oculos tuos 7 vide qz
nō mortui q̄ sūt in inferno q̄
rū spūs accept⁹ ē a viscerib⁹
suis: dabūt honore 7 iusti-
ficationē dño **H** aia q̄ tristē
ē **S**up magnitudine mali: 7
incedit curua 7 infirma 7
oculi deficiētes 7 aia esuri-
ens dat tibi gliaz 7 iusticiā
dño qz nō fm iusticias patz
nroz nos sūdim⁹ p̄ces 7 pe-
tim⁹ miaz ante p̄spectū tuū
dñe deus nr̄: sed qz misisti
irā tuā 7 furores tuū s̄ nos
s̄ sic locutus es in manu pue-
rorū tuorū p̄ baz dicēs. Sic
dicit dñs. **I**nclymate hūez
vīm 7 ceruices vīm: 7 opa-
facite regi babilōis 7 sede-
bitis in terra quā dedit p̄i-
bus vīs. **Q**si nō fecerit
nec audieritis vocē dñi dei
v̄ri opari regi babilōie: de-
fectionē vīm faciā de cīta-
tē iuda 7 a foris hierlm̄: 7
auferā a vob vocē iocūditā-
tis 7 vocē gaudij 7 vocē spō-
si 7 vocē sponse: 7 erit omnis
terra sine vestigio. **E**t nō au-
dierūt vocē tuā vt oparent
regi babilōis 7 statuisti v-
ba tua q̄ locut⁹ es i manib⁹
puerorū tuorū p̄hetarū vt
trāsferēt ossa regū nroz et
ossa patz nroz de loco suo.
Et ecce s̄t p̄iecta i calore so-
lis 7 i gelu noctis 7 mortui

fecisti in no. dñe deus nr̄ fm oēm bonitātē tuā 7c. i. fm
magnitudine bonorū q̄ fecisti nobis ex tua bonitate in-
uatione legis 7 alijs bñficijs: in s̄pisti nobis dñe penā
ex tua iusticia: eo qz fuimus ingrati 7 transgredientes
tua mandata. **S** **I**n die q̄ p̄cepisti ei scribere legē. i.

In die q̄ p̄cepisti ei scribere legē. i.
deutero.
Multitudo
magna 7 mul-
ta. i. ornatus et
pulcritudo p̄li
israel. **C** **C**o-
uertetur in mini-
mā. p gladium
7 captiuitatem.
Quia scio qz
me nō audiet. de-
us em ita cogno-
scit futura sicut
p̄ntia.
Populus ē
em dura ceruice
vt p̄z vt recuris
veterē testamēti.
Et p̄uertet
ad cor suū. reco-
gnoscēdo p̄p̄
delictū. **H** **I**n
terra captiuitatē
sue. veratione ei
intellectū dante
o **E**t dabo eis
cor. i. p̄ritum.
Et aures ei
audi. vt verbū.
Et lauda. me
in terra captiui-
tatē sue. sicut dī
ctū est s̄. de tho-
bia. thobie. xij.
Et idem fuit in
alijs multis iu-
stis: vt in danie-
le 7 focijs eius 7
p̄similibus.
Et auertent
se ad dor. suo du-
ro. i. ab inobediē-
tia sua dura.
Quia remi-
niscēt vīa pa-
trū suorū. q̄ s̄t
p̄ peccatis suis
mortui fuerunt
in captiuitate.
Et reuocato
illos in terrā 7c.
hoc fuit imple-
tum aliquāliter
quādo cyrus dedit iudeis licentiam redeundi in iude-
am. sed plenus p̄ xpm aperiētē celi ianuā qd est ter-
ra viuētū: p̄ terram p̄missionis figurata. p̄missū. n.
virtutū a deo p̄ncipaliter p̄missum nō p̄t̄ intelligi bo-
nū terrenū: qd est minus q̄ virtutis bonū: 7 ideo qm̄
in scriptura p̄ virtuosos opibus. p̄mittunt bona cor-
poralia 7 terrena sub illis intelligunt p̄ncipaliter p̄-
mittit bona sp̄alia 7 eterna: sicut dīri plenus **Gen. xv.**
7 in plibus alijs loc. 7 huic sensui p̄cordat lra sequōs:
cū dī. **V** **E**t statuam illis testamentum alterum. i.
legem nouam per christum. **x** **S**empiternum. tū
quia legi noue lex altera non succedet: nū qz batet esse
ctum sempiternū introducendo statim ad gliam semp-
piternā: qd lex vetus facere nō poterat: fm q̄ dēducit

Multitudo magna 7 multa. i. ornatus et pulcritudo p̄li israel. **C** **C**o- uertetur in minimā. p gladium 7 captiuitatem. **Q**uia scio qz me nō audiet. deus em ita cogno- scit futura sicut p̄ntia. **P**opulus ē em dura ceruice vt p̄z vt recuris veterē testamēti. **E**t p̄uertet ad cor suū. reco- gnoscēdo p̄p̄ delictū. **H** **I**n terra captiuitatē sue. veratione ei intellectū dante o **E**t dabo eis cor. i. p̄ritum. **E**t aures ei audi. vt verbū. **E**t lauda. me in terra captiui- tatē sue. sicut dī ctū est s̄. de tho- bia. thobie. xij. **E**t idem fuit in alijs multis iu- stis: vt in danie- le 7 focijs eius 7 p̄similibus. **E**t auertent se ad dor. suo du- ro. i. ab inobediē- tia sua dura. **Q**uia remi- niscēt vīa pa- trū suorū. q̄ s̄t p̄ peccatis suis mortui fuerunt in captiuitate. **E**t reuocato illos in terrā 7c. hoc fuit imple- tum aliquāliter

Baruch

apostolus satis diffuse in epistola ad hebraeos: ideo scribit
y **E**t non mouebo amplius populum meum: quia malis celestibus stabilis et eterna est. **3** **E**t nunc domine omnipotens
Postquam posita est orationis allegatio. hic prout ponit de
cantis conclusio: cum dicitur. **a** **A**nima in angustijs. posi-

ta. **b** **E**t spiritus anticus. ex afflictione dura.
c **C**lamat ad te. ut possit aliquantulum respirare. **d** **A**udi domine. descendendo. cetera patet videri ibi. **e** **A**udi nunc orationem mortuorum israel. i. scilicet. profetarum et prophetarum qui uiuentes orauerunt ad te pro bono statu populi. **f** **E**t si ipsorum: qui peccauerunt. i. voce nostra audi. qui licet peccauerunt tibi: tamen penitentiam clamant ad te. **g** **E**t agglutinata sunt nobis mala. pena multiplex est nobis inflicta.

b **M**oli meminisse iniquitates patrum nostrorum propter quod nos puniendos: nam aliqui filij iuste pro patribus puniuntur pena temporali. quia filij sunt quidam res patrum. **i** **S**ed mem-

to manent. i. potestate tue pro nostra liberatione. **k** **E**t nois tui. cuius prout est parcere et misereri: cetera patet videri ibi. **l** **Q**uia puerteremur ab iniquitate patrum nostrorum: in bonum propter misericordiam quam sumus successores eorum. **m** **I**n improperium et in maledictum. nam multa peccata et maledicta inferebant eis in aliena terra. **n** **E**t in peccatum. i. peccatorum et pro peccatis puniri. **o** **C**ausa. **iij.**

Audi israel. Postquam promissa est humilis deprecatio. **H**ic sequenter subdit utilis informatio. **E**t Baruch populum israel ad bonum hortatur. secundo eum multipliciter consolatur sequenti capitulo ibi. **A**nimo quietior esto. **P**rima in duas: nam primo populum ad sapientiam desiderium inuitat: secundo que sit illa sapientia declarat in principio sequentis capitulo. **P**rima in tres. quia primo ad querendum sapiam inducit: secundo ab ea infidelis excludit: ibi. **Q**uis inuenit. **t**ercio quibus concedit ostendit: ibi. **Q**uis inuenit. **C**irca primum dicit. **a** **A**udi israel mandata vite. i. mandata dei quae observatio inducit in vitam eternam. **N**athei. xix. **S**i vis ad vitam ingredi serua mandata. **b** **A**uribus percipe. ut scias prudentiam non humanam cuius finis est felicitas politica: sed diuinam et infusam: cuius finis est felicitas superna. **c** **Q**uid est israel in terra inimicorum. detentus in captiuitate. **d** **I**n ueterasti in terra aliena. ibi existens iam a longo tempore. quia regnum israel fuit captiuatum anno. vij. sedechie. et iechonias rex iuda cum nobilibus et potentibus

regni sui anno primo sedechie. et sedechias cum reliquis anno undecimo regni sui. **e** **C**oinquatus es cum mortuis. cum fidelibus qui dicuntur mortui. **N**atb. viij. **P**onite mortuos sepelire mortuos suos. filij. n. israel in eos captiuati. communiter in quibus ab eis eorum ut victus est supra thobie primo

f **D**eputatus es cum descendit in infernum. i. cum ydolis tris inter eos commoratio: premisit ergo. **Q**uid est israel id est que est causa istorum malorum: tu per te ueniuntium et redet.

g **D**ereliquisti fontem sapientiae. i. quia dereliquisti deum tuum. **h** **N**am si in uia dei ambulasses. tibi omnia pro lege et prophetas. **i** **H**abitabas utique in pace super terram. a deo tibi cessantibus esset ex decursu veteris testamenti quod quidam in uia dei ambulauerunt in terra pro missionis pacifice habitauerunt. **k** **D**isce ubi sit prudentia infusa. **l** **U**bi sit uirtus sit infusa: nam sicut uirtutes politice ex actibus acquisite connectuntur prudentie politice: ut habet. vij. ethicorum. sic uirtutes morales infuse connectuntur prudentie diuine infuse. **1** **U**bi sit intellectus. est autem intellectus proprie habitus principiorum: articuli uero fidei sunt principia omnium credibilium: et ideo fides quae est uirtus intellectualis est boni intellectus. **m** **A**scias simul. i. pro ipsam fides que est substantia rerum sperandarum argumentum. i. certitudo non apparentium. **n** **U**bi sit longiturnitas uite. i. uita eterna. **o** **E**t victus. i. fructio beata. **p** **U**bi sit lumen oculorum. pro aptam prime ueritatis uisionem. **q** **E**t par. par dicit omnimodam appetitus quietationem per fidem enim cognoscimus certitudinaliter quod ista sunt in deo obiectiue: et in beatis spiritibus subiectiue. **r** **Q**uis inuenit. **H**ic prout fideles ab hac sapientia excludit dicens. **Q**uis inuenit etc. quasi diceret. nullus est in fidelibus quantumcumque potens et magnus. ideo subditur. **s** **U**bi sunt principes gentium: tunc namque baruch captiuatis regibus israel et iuda: omnes tunc principes erant ydolatre et infideles. **t** **Q**ui dominantur super bestias que sunt super terram. pro uenatoris exercitium. **v** **Q**ui in auro celi ludunt. per aucupium. **x** **Q**ui arg. thesau. et au: in quo pro. boies. pro beceris sperant obtinere super alia regna dominium. **y** **E**t non est finis acquisitionis eorum. quia quanto plura acquirunt tanto ad alia acquirenda ardentius anhelant. **z** **Q**ui argentum fabricant. inde faciendo monetam uel ydola. **a** **E**t solliciti sunt. ut obtinendo quod cupiunt. **b** **N**ec in uentio operum illorum. quia frequenter inueniuntur

q **z** nos dispersisti in ipropinque et in maledictum et in peccatum finem omnes iniquitates patrum nostrorum que discesserunt a te domine etc. **iij.** **A**udi israel mandata uice: auribus percipe ut scias prudentiam. **Q**uid est israel quod in terra inimicorum es. **I**n ueterasti in terra aliena: coinquatus es cum mortuis. **D**eputatus es cum descendit in infernum deliquisti fontem sapientiae. **n** **a** **s** **i** in uia dei ambulasses: habitasses utique in pace super terram. **D**isce ubi sit prudentia ubi sit uirtus ubi sit intellectus ut scias sit ubi sit longiturnitas uite et victus ubi sit lumen oculorum et par. **Q**uis inuenit locum eius. **E**t quis intravit in thesauros eius. **U**bi se principes gentium et quod dominantur super bestias que sunt super terram. **Q**ui in auro celi ludunt quod argentum thesaurizat et aurum in quo pro. boies et non est finis acquisitionis eorum. **Q**ui argentum fabricant et solliciti sunt

...anteq[ue] possit opus infelici p[ro]ficere: id est dicitur. **Extermina**...
...anteq[ue] possit opus infelici p[ro]ficere: id est dicitur. **Extermina**...
...anteq[ue] possit opus infelici p[ro]ficere: id est dicitur. **Extermina**...

g Nec filij eoz[um] male nutriti z i sensibilib[us] delectatione bus occupati sicut p[ro]p[ter] eoz[um].
b Non est au[tem] i terra chanaan. in q[ua] an[te] filios isrl[ael] habitauerunt ydolatrie pessimi: vtz in libris numeri z deu.
i Nec visa e[st] in the man. nome[n] e[st] terre de qua fuit eliphaz themanites q[ui] n[on] ponebat nisi p[re]sentem vitam vt dcm fuit i libru[m] iob: z ides vt fuisse de alijs habitatorib[us] illius terre na iste fuit de maioribus et prudentiorib[us]: p[ro]p[ter] ea erudit[us] erat a sapia diuina q[ue] felicitatez ponit in vita futura.
k Filij q[ui] ager. Lagareni q[ui] mo dicunt saraceni: sar p[ro]p[ter] sibi nome[n] a sara libera: cum t[er]ra descendit ab agar ancilla abrae.
k Qui exquisie. pu. q[ue] de terra est. sunt ei astuti i terrenis lucri.
l Fabulatores ad decipiend[um] in mercatorib[us] hoies.

Et exquisitores intelligentie. q[ui] p[ro]p[ter] e[st] de p[re]sentib[us] t[er]ris n[on] t[ame]n aut sapie. que magis attendit bona futura. Nescierunt. **o** Israel. Dic p[ro]nter o[mn]id[um] quibus p[ro]cedit sapia diuina cum d[icitu]r. **o** israel p[ro]sidera. **p** Magna est vo. dei. i. celu[m] empyreu[m] q[ui] est locus bonoz. est. n. celu[m] sup[er]iu[m] z p[ro] p[re]sentis matime extensuz q[ui]ntomagis distat a centro mudi. **q** Magn[us] e[st] z n[on] h[ab]et fine[m]. i. terminationem siue finitioez a parte post. nam e[st] corruptibilis. **r** Excelsus. q[ui] est loc[us] sup[er]iu[m]: vt dictu[m] est. **s** Immen sus. n[on] simpliciter: q[ui] nulla creatura sic est immensa: s[ed] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] ad nos qui quantitate ei[us] metiri n[on] possumus. **t** Ibi fuerunt gigantes. hoc n[on] refert ad iram immediate p[re]cedente[m]: naz in celo empyreo n[on] fuerunt gigantes qui sunt hoies in compositi morib[us]: sed refert ad hoc q[ui]d p[re]dicatur. Non est audita in terra chanaan: in qua habitauerunt gigantes vt habet Numeri. xiii. Ibi videm[us] monstra quedam filioz enach de genere giganteo q[ui]bus p[ro]p[ter]ti quasi locuste videbamur. **v** Sciens bellum. i. artem bellandi. **x** Non hos elegit d[omi]n[us]. in populum sibi peculiarem sicut elegit israel. **y** Nec v[er]u[m] discipline inuenerunt. nam in compositi moribus fuerunt. **z** Propterea perierunt. filij est israel eos interfecerunt. vt habetur in libris iosue et iudicum. **a** Quis ascendit in celum zc. q. d. nullus homin[is]. fante christi aduentuz z p[ro]p[ter] illo loquit[ur] baruch. **b** Quis transfretauit mare zc. q. d. nullus p[ro]talem transfretationem potuit inuenire sapiam diuinam. **c** Non est q[ui] possit scire vias eius.

nec e[st] iuentio op[er]u[m] illoz. **Ex**terminati sunt z ad inferos descenderunt: z alij loco eoz[um] surreperunt. **Iuuenes** videntur lumine: z hitauerunt sup[er] terraz. **Quis** aut[em] discipline ignorauerunt: neq[ue] intellexerunt semitas ei[us]: neq[ue] filij eoz[um] susceperunt ea. **A** facie ipoz[um] longe facta e[st]. **N**on e[st] audita in terra chanaan neq[ue] visa e[st] i theman. **F**ilij q[ui] ager q[ui] exquisierunt prudentia[m] q[ue] de terra e[st]: negotiatores terre z thaman: z fabulatores z exquisitores prudentie z intelligentie: viam aut[em] sapie nescierunt neq[ue] commemorati sunt semitas ei[us]. **I**sr[ael] q[ui] magna est tom[us] dei: z inges loc[us] possessionis eius magn[us] e[st] z n[on] h[ab]et fine[m] excels[us] z imensus. **I**bi fuerunt gigantes noia tri: illi q[ui] ab initio fuerunt statura magna scientes bellu[m]. **N**on hos elegit d[omi]n[us] neq[ue] via discipline inuenerunt: p[ro]p[ter] ea perierunt. **Et**

naturali stute sicut inueta e[st] sapia philosophica. **S**z q[ui] scit vniuersa nouit ea. f. de. **E**t adiuuente ea prudentia sua. i. h[ab]et p[ro] seip[s]u[m] z n[on] p[ro] doctor[um] alium. **Q**ui preparauit terra[m] in eterno t[em]p[or]e. naz in eternu[m] durabit a p[ar]te post: sicut z alie mudi p[ar]tes principales. me-

qm[od] n[on] habuerunt sapiaz in terierunt p[ro]p[ter] sua insipientia[m] **Q**uis ascendit i celu[m] z accepit ea: z eduxit ea de nubib[us]. **Q**uis transfretauit mare z inuenit illaz z attulit illa sup[er] aux electu[m]. **N**on est qui possit scire vias ei[us]: neq[ue] qui exgrat semitas ei[us]. **S**z qui scit vniuersa nouit ea: z adiuuente ea prudentia sua. **Q**ui p[re]parauit terra[m] i eterno t[em]p[or]e: z impleuit ea bipedib[us] z quadrupedibus. **Q**ui emittit lumē et vadit: z vocauit illu[m]: z obedidit illi in tremore. **S**telle aut[em] viderunt lumē in custodia suis z letate st. **V**ocate sunt dicit. **A**ssum[unt]. **E**t iuxerunt ei cu[m] iocunditate q[ue] fecit illas. **D**ic e[st] d[omi]n[us]: z n[on] est mabit ali[us] adusus eu[m]. **D**ic adiuuente o[mn]i[um] via discipline: z tradidit illa iacob puero suo: z israel dilecto suo. **P**hec in terris visus est z cum hominibus couersatus est.

horabunt t[ame]n i[n] suis qlitibus in mundi inno uatione.
g Et reple. ea bipe. z quadrup. i. auib[us] hominibus z animalibus. **l**z. n. aues habitent in aere: communi[us] t[ame]n alimēti accipiunt i terra. **h** Qui emittit lumē et vadit. nā fm ei[us] ordinationes lumē solis et lune diffundit p[er] aere. **i** Et vocauit illu[m] zc. nā fm ordinationes ei[us] lumē solis et lune quodamō reuocat q[ui] certis tempib[us] eclipsant. **k** Stelle viderunt lumē fm dei ordinationem. **l** Et letate sunt locuto est metaphorica: sicut dicitur pratum redet: q[ui] corpa celestia n[on] sūt animata fm vana scenium. **m** Vocate sūt et dicit. zc. illud dicit non e[st] aliud q[ui] cursum suum fm ordinationes dei p[ro]ficere. **n** Dic e[st] d[omi]n[us]: cui obediu[n]t corpora celestia z terrestria. **o** Et n[on] estimabitur alius aduersus eu[m]. nam alij sūt dii falsi. **p** Dic adiuuente o[mn]i[um] via discipline ad vitā glorie. **q** Et tradidit illam iacob zc: iacob aut[em] et isrl[ael] idem bō fuit: s[ed] primo vocatus est iacob. id est supplantator. postea israel. i. videns deū. vel directius cuz deo. **Gen. xxiiij.** q[ui] designat q[ui] in via p[ro]fectionis optet boiem prius lucrari cu[m] passionibus ipsas subiucio p[ro] exercitū vir tuf: postea p[ro]ficat in p[ro]templatōe veritatis. **Ande** dicit Greg. sup[er] ezechielem: q[ui] p[ro]templatōis arcē desiderant tenere: p[ro]p[ter] necesse est: vt in campo actōnis se p[ro] exercitia p[ro]bet. z p[ro]p[ter] v[er]u[m] p[ro]fiscioz. sedendo et q[ue]scendo. i. sedas passionibus: sit anima sciens z prudens. z iō bñ vial q[ui] sapiam diuinā dedit deus iacob et israel. q[ui] passionibus supplantatis dat homini p[ro]templatō virtutis. **r** Post bec i[n] ter. vi. est cum bo. p[ro]uersat[us] est. q[ui]d potest dupliciter intelligi. **Uno** modo vt sit relatio p[re]teriti. q[ui] post illuminationē iacob patriarche z datōez legis descenditibus ex suo semine: **Exodi. xx. de** p[ro]paruit illi ip[s]o: **Exo. xxiiij.** Ascenderunt moyses et aaron nadab z abiu: et septuaginta ex semioib[us] israel: z viderunt dominum deum. **Et** subditur ibidē. **N**ecnō sup[er] eos qui procul recesserant de filijs israel: misit manum suam: videruntq[ue] deum zc. **Cum** illis etiā p[ro]uersat[us] est quadraginta annis p[ro]bens eis māna z alia beneficia mltā: fm q[ui] d[icitu]r psalmo nonagesimoquarto fms

Baruch

translatio. lxx interpretu. Quadragesima annis primus
fuit generatoni. Alio modo ut sit propheta de futuro quod
propheta baruch ipse dicitur et homo cum hominibus conversatus est: Jo.
1. Verbum caro factum est et habitavit in nobis. Et hoc
est perfectior expositio: quod conversatio prima fuit figura
Capitulum. iij.

Reliber
Postquam
baruch
inducit ad sapi-
entia desiderium
et ostendit quibus
datur et a quo: hic
propter ostendit
que sit illa sapien-
tia. s. lex a deo da-
ta dicens.
a. **D**ic lib. ma-
datoz dei. sup-
ple est sapia pdi-
ta: propter quod
dicit Deutro. iij.
Hec est sapien-
tia vstra et intelle-
ctus coram ipsis.
b. **E**t lex que est in
eter. no. n. lex ve-
tus pro noua est
abolita: s. magis
perfecta s. magis
saluator. Mat.
v. Non veni sol-
uere legem sed ad-
implere. ut ibi-
dem fuit decla-
ratum. c.
Omnes qui tenent
eam. obseruando

Ad vitam. scz
gratie in presenti et
glorie in futuro
licet enim patres
veteris testame-
ti recedentes non statim admittentur ad gloriam. erant
tamen admittendi suo tempore. s. amoto impedimento pro-
pheta. e. **Q**ui autem derelictam transgrediendo quod de-
cedentes statim descendebant in gehennam. f. **C**onuer-
tere iacob. i. popule descendens a iacob. g. **E**t ap-
prebende eam. pro iugem memoriam. h. **A**mbula per
viam morum. i. **A**d splendorem eius. oculos conuer-
tendo: ideo subditur. k. **C**ontra lucem eius. tales enim non
habet ante se umbram ignorantie vel culpe: auertentes au-
tem se a lumine habent umbram culpe et ignorantie ante
se. l. **N**e tradas alteri gloriam tuam. legem diuinitus
datam dimittendo: de cuius acceptione poterat populus
israhel ceteris populis gloriari: s. magis quod dicit psalmus. cxlvij. Non fe-
cit ei na. et iu. su. non ma. ei. ideo subditur. m. **B**ea-
tuus israhel. h. dicitur baruch eo quod erat de ipso illo. n. **Q**uia
quod deo placet. i. mandata legis et prophetarum oracula.
o. **M**anifesta sunt nobis. in lege et prophetis. p. **A**nimequior.
Postquam populi exhortatione: hic sequitur
ponitur eius consolatio: et primo in persona baruch
loquentis. secundo in persona hierusalem metropolis: ibi. **E**t
dicit. tercio in persona dei consolantis: ibi. **A**nimequior
esto israhel. Circa primum dicitur. p. **A**nimequior. i. stan-
tior et hilarior. q. **E**sto populus dei. i. populus israhel
dei cultor ceteris ad ydolatriam declinantibus.
r. **M**emorabilis israhel. coram deo: licet oblitus vicea-
ris: ideo subditur. s. **V**enudati estis. gentibus.
non in presentibus. s. ut afflictio de vobis intellectum ad ve-
stra emendationem: ideo subditur. t. **S**ed pro. quod ira
in peccatis vestris ira dei dignis. v. **A**d iracun-

Reliber mada. Cuius.
cordei: et lex que in
nunc. **D**es qui tenet eam pueniet
ad vitam: qui autem deliquerunt eam.
in morte. **C**onuertere iacob
et apprehende eam: abula pvia
ad splendorem eius et lumen eius.
Ne tradas alteri gloriam tuam
et dignitatem tuam genti aliene.
Prosum israhel quod quod pla-
cet manifesta sit nobis. **A**nime-
quior esto populus dei memo-
rabilis israhel. **V**enudati estis
gentibus non in presentibus: s. propter
quod ira ad iracundiam proca-
stis deum: traditio estis ad u-
sarum. **E**xacerbastis enim eum
quod fecit vos deum eternum: imola-
tes demonibus et non deo. **O**b-
liti estis eum qui nutriuit vos
et prouidistis nutrices vestram
israhel. **V**idit enim iracundiam a
deo venientem vobis: et dixit.
Audite fines syon. **A**ddu-
xit enim mihi de luctu magnu
Vidit enim captiuitatem populi

diam pro deum: traditio estis deum. et pro ista usque ibi. **E**t
et nutriuit vos: et spiritualiter doctrina pro-
phetarum ibidem habitantium: ideo subditur. **V**idit enim
iracundiam. i. penam. a. **A**deo venientem vobis. hoc enim pui-
dit Hieremias et
alii prophete qui locu-
ti sunt de babyloni-
ca captiuitate: ut
patuit supra in libri
eorum. b. **E**t dixit.
Dic propter po-
nitur ipsi consolatio
in persona israhel: et ut
opposita iuxta se posi-
ta magis elucescat
primo recitat ma-
teria desolationis.
secundo consolationis
ibi. **E**go autem. **C**ir-
ca primum dicitur.
b. **E**t dixit. s. pro-
phetas et alios san-
ctos desolationem
hierusalem lamenta-
tes eo modo loquen-
di quod pariter dicit
facere et dicere quod
ipsa ei facit et dicit
c. **A**udite fines
syon. i. ciuitates af-
finitate cum israhel ha-
bentes.

mei filiorum meorum et filiarum
quam supradixit illis eternam.
Nutriui enim illos cum iocundi-
tate: dimisi autem illos cum fle-
tu et luctu. **N**emo gaudeat
super me vidua et desolata: a
multis derelicta super propter peccata
filiorum meorum: quod declinauerunt
a lege dei. **I**usticias autem ipsi
nescierunt. nec ambulauerunt
per vias mandatorum dei: neque pro-
semitas veritatis: et cum iusti-
cia ingressi sunt. **V**eniunt pro-
fines syon: et memorent capti-
uitatem filiorum et filiarum mea-
rum: quas supradixit illi eternam.
Adduxit enim illos super gentem
et longinqua gentem improbam et al-
teri lingue: quod non sit reueriti
senes: neque puerorum miseri sunt
Et abduxerunt dilectos vi-
duas: et a filiis vnicam desolane-
runt. **E**go autem quod possis ad-
iuuare vos: **Q**ui enim addu-
xit super vos mala: ipse vos
eripiet de manibus inimicorum

Vidit enim
mi. de lu. ma. i. ma-
teria magna luge-
di: pro exercitu chal-
deorum: populum me-
um captiuatum.
e. **N**utriui enim il-
lum iocunditate tpe
bus de et salomo-
nis. quia tunc erat

Adduxit enim
mi. de lu. ma. i. ma-
teria magna luge-
di: pro exercitu chal-
deorum: populum me-
um captiuatum.
e. **N**utriui enim il-
lum iocunditate tpe
bus de et salomo-
nis. quia tunc erat

in magna bonorum temporalium et spiritualium prosperitate.
f. **D**imisi autem illos cum luctu et fletu. cum ducerent in ba-
bylonem temporibus iechoniam et sedechie. g. **N**emo gau-
deat super me. que magis indigeo compassione.
h. **A** multis. de filiis meis in captiuitate ducti. i. **I**u-
sticias autem ipsi nescierunt. practice: s. alii sciuerunt specu-
latiue. s. sacerdotes et legisperiti viuentes male.
k. **N**ec pro semitas. quibus ad perditionem. l. **C**um iusti. ingres-
si sunt. s. pena pro dei iusticiam in scripta: unde et peccantium
punitio omnino modo loquendi iusticia nominatur.
m. **V**eniunt profines syon. et come. de hoc enim. ciuitates in
circuitu iudee existentes frequenter loquebantur sicut solus
fieri de tali casu. n. **A**dduxit deum. de longinquo. s. de chal-
dea et alijs regnis existentibus sub chaldeis. o. **S**en-
tem improbam. i. bonis moribus carentem. p. **E**t alte-
ri lingue. propter quod minus miserebantur: quod non intelligebant
verba de peccantium: ideo subditur. q. **Q**ui non sunt re-
ueriti senes. de quibus tamen esset maxime compatiendum
sed absque discretione etatis conditionis et sexus populorum
crudeliter affluerunt. r. **E**t abduxerunt dilectos vi-
duas. id est filios eius in captiuitatem duxerunt: et sic eam
unicam et desolatam dimiserunt. s. **E**go autem. **H**ic se-
quenter ponitur materia consolationis cum dicitur. **E**go au-
tem quid possis adiuuare vos. q. d. non est a vobis peten-
dum humanum auxilium sed diuinum. ideo sequitur.
t. **Q**ui enim adduxit super vos mala. pene ad vestram corre-
ctionem. v. **I**pe eripiat vos de manibus inimicorum. vel. ad no-
minis sui laudem precipiens cyro edificare templum in hieru-
salem propter quod dedit populo iuderedendi licentiam: ut be-
d. iij

primo Esdre. j. **A**mbulate filij. de virtute in virtutez
 y Ego. n. derelicta sum sola. sicut lamentabat hieremi-
 as. p. ha dices T'ren. j. Quod sedet sola ci. zc. 3 **E**ru-
 me stola pacis. i. vestib' iocunditatis. a **I**ndui aut me
 fac. obsecra. antiquit' ei afflictiois tpe orabat hoies in sac-
 co et cinere: vtz de
 minuitis T'one. iij.
 ca. b **E**t cla. ad
 altissimu zc. confi-
 dens q' acquiescat
 p'ibus meis: ideo
 subditur. c **A**-
 nim e q'ores esto
 te filij. confidetes
 de auxilio dei. d
 Ego. n. spe. in eter.
 salute vram. id est
 q' ter vobis no so-
 lu salute t'pale sed
 etia eterna. e
 Et venit zc. a san-
 cto. i. a deo q' e san-
 ctus sanctor. f
 Sup zc. ab eterno
 saluari nostro. i. a
 xpo qui fm diuini-
 tatem e ab eterno
 z sic de liberatione
 ppli facta p' cyrum
 transit ad loquen-
 du de liberat'oe fa-
 eta p' xpm: tanq' d
 figura ad figuratu
 sicut Esaie. xij. lo-
 quedo de casu regl
 babilonis: sub eo-
 de p'textu l're trasit
 ad loquendu de ca-
 su demonis vt ibi
 dem pleni' fuit di-
 ctum: z ad idem fa-
 cit qd sequit.
 g **R**educet autē
 vos mibi dñs cuz
 gaudio zc. ppli em
 post babilonice ca-
 ptiuitatis reditu
 quasi p'tinuesuit i
 afflictioe: p'ter qd
 v' bec scriptura lo-
 qui salte principa-
 liter de liberat'oe facta p' xpm. h **S**icut em viderunt
 vicine syon. i. ciuitates circa iudea posite. i **C**aptiui-
 tate vram a deo. vobis inflictam p'ter pctā vram. k
 Sic vide. z in celeritate. i. cito. l **S**alutē vram in deo
 zc. si referat ad liberationē de babilone e bypbole: si aut
 ad liberat'oez per xpi gratiam est locutio clara. m
 Derse. est. n. te inimi. tu. i. chaldeoz v' p' primū intel-
 lectū: dyabolus aut vel q'libet tyrann' psequens eccliam
 q'tum ad scdm. n **S**ed cito videbis p'ditōem ipsius.
 qz cyrus destruxit pplm chaldeoz: z xpc dyaboli potēti-
 am confregit z etiam tyrannoz. o **D**eli. mei. am. vi.
 a spās. i. grauitē sūt afflictī ab aduersarijs. p **D**ucti
 sunt em in captiuitatē et mortē. q **E**t grex dirept'. i.
 rape' p' predā. r **A**nime q'ores estote filij. sustinendo
 patienter. s **E**t p'clamate ad dñm. q' liberauit vos po-
 tēter: iō subdit. t **E**rit. n. memoria v'ra in bonum.
 v **A**dico q' duxit vos. i. a deo q' p'misit vos i captiuitatē
 dua. x **S**icut zc. vt erraretis a deo. p' multiplicē ydo-
 latriam: sicut patet. iij. Reg. z. ij. palypo. y **D**ecies
 zc. requiretis eū. post reditum. n. captiuitatis babiloni-
 ce nō leguntur iudei fuisse ydolatre: nisi aliqui pauci tem-

v'ozuz. **A**mbulate filij am-
 bulate: ego. n. derelicta suz
 sola. **E**ru me stola pacis.
Indui at me sacco obsecra-
 tōnis: z clamabo ad altissi-
 mū i diebo meis. **A**nime q'ores
 estote filij clamate ad dñm
 z eripiet vos d' mām pncipū
 inimicoz. **E**go. n. spāui in
 etnū salutē v'raz: z venit mi-
 hi gaudiū a scō sup miseri-
 cordia q' venit vob' ab etno
 saluari nro. **E**misi. n. vos
 cū luctu z ploratu: **r**educet
 aut vos mibi dñs. cum gau-
 dio z iocūditate i sempiter-
 nū. **S**icut. n. videt' vicine
 syō captiuitatē v'raz a deo:
 sic videbūt z i celeritate sa-
 lutē v'raz i deo: q' supueniet
 vobis cuz honore magno z
 splēdore etno. **F**ilij patientē
 sustinete irā q' supuenit vo-
 bis. **P**ersecut' est. n. te ini-
 mic' tu' sup ceruices iph'
 ascēdes. **D**elicati mei abu-
 lauerūt vias aspās p' ducti sē
 ei' vt grex dirept' ab inimi-
 cis. **A**nime q'ores estote filij z
 p'clamate ad dñm. **E**rit. n.

poze antiochi epiphaniis ducti etiā ad h magl timore
 q' infidelitate: vt b' j. machabe. et. ij. ista tñ requisitio
 dei magis impleta fuit in aplis z alijs credentib' de iu-
 dais: vtz act. ij. et. iij. 3 **Q**ui zc. mala. f. pene.
 a **S**perurus adducet vobis. zc. qd potissime imple-
 tū est in aperiti-
 one ianue cele-
 stis p' xpm. b **A**-
 nime q'ores esto
 hic p'nter ponē-
 tur cōsolatio in-
 ducta ex p'sona
 dei: et primo sic
 mentō de capti-
 uitas babilo-
 nice liberatione
 scdo de populi
 fidelis exultati-
 one: ibi. **E**xulte
 irim. **C**irca pri-
 mum ponit p'ri-
 mo aduersario-
 rum punitō cuz
 dicit. c **P**o-
 tentes. tibi. scilz
 chaldei. d
Peribūt subie-
 cti z depreffi. ce-
 tera patēt' scilz
 ibi. e **S**icut
 em gaudio est in
 tua ruina. scilz
 gens chaldaica.
 f **S**ic p'rista-
 bit in sua desola-
 tione. p' cyrum z
 babilonem: vt habet
 Dan. v.
 g **I**gnis em
 supueniet ei ab
 eterno. scilz de
 spōitus a deo q'
 est eternus. qui
 etiam omnia fu-
 tura p'vidit ab
 eterno babilonem
 em que erat me-
 tropolis chalde-
 ozum fuit incen-
 sa p' magna pte
 per cyrum et babilonem. h **I**n longiturnis diebus
 qz non fuit reedificata: sed magis postea hominibus in-
 habitabilis facta. p'ter aialia venenosa z monstruosa
 sicut p'dixit esa. xij. scdo ponit captiuitatis liberatio-
 nem. i **C**ircūspice irim ad orientē zc. inde enim
 venit cyrus ad destruedū babiloniam: z ad vādū plo-
 iudaico redeūdi in iam: ideo subdit. **E**cce em veniunt
 filij tui zc. sequit. k **A**b oriente vsq' in occidentē.
 i. ab omni loco vbi fuerant dispersi: qz cyrus qui fuit
 monarcha publicauit dictā in iam p' totū impium suū
 vt habet primo Esdre. j. l **I**n verbo sancti gau-
 dentes. i. in verbo dei: qui est sanctus sanctorum: z per
 Esaia hieremiā z alios p'betas p'dixerat hūc reditū
 in honorem dei: qui redeuntes edificauerūt templum
 in bierusalem ad honorem diuinum.
 m **C**apitulum. v.
Aue te bierusalem. **H**ic vltimo sub nomine
 bierusalem inducitur populus ad gaudium z
 exultationem cum dicitur. a **E**xue te bieru-
 rusalem stola luctus et verationis. mos enim erat an-
 tiquitus et adhuc est in aliquibus terris aduersitatis

Aue te irim **C**a. v.

per cyrum et babilonem. h **I**n longiturnis diebus
 qz non fuit reedificata: sed magis postea hominibus in-
 habitabilis facta. p'ter aialia venenosa z monstruosa
 sicut p'dixit esa. xij. scdo ponit captiuitatis liberatio-
 nem. i **C**ircūspice irim ad orientē zc. inde enim
 venit cyrus ad destruedū babiloniam: z ad vādū plo-
 iudaico redeūdi in iam: ideo subdit. **E**cce em veniunt
 filij tui zc. sequit. k **A**b oriente vsq' in occidentē.
 i. ab omni loco vbi fuerant dispersi: qz cyrus qui fuit
 monarcha publicauit dictā in iam p' totū impium suū
 vt habet primo Esdre. j. l **I**n verbo sancti gau-
 dentes. i. in verbo dei: qui est sanctus sanctorum: z per
 Esaia hieremiā z alios p'betas p'dixerat hūc reditū
 in honorem dei: qui redeuntes edificauerūt templum
 in bierusalem ad honorem diuinum.
 m **C**apitulum. v.
Aue te bierusalem. **H**ic vltimo sub nomine
 bierusalem inducitur populus ad gaudium z
 exultationem cum dicitur. a **E**xue te bieru-
 rusalem stola luctus et verationis. mos enim erat an-
 tiquitus et adhuc est in aliquibus terris aduersitatis

Baruch

spe vestes lugubres accipe. et redeunte prosperitate illas reponere. et si in hac parte dirigat sermo ad synagogam pro parte redditus captiuitatis babilonice est sermo hyperbolicus. si autem ad ecclesiam est magis planus. propter quod intendit istam sequi isto modo referendo partim ad tempus gratie. et partim ad tempus glorie. ideo subdit.

Adeo tibi est sempiterna gloria. quod gratiam bicinchoat et in patria consummat. **C**ircumdabit te deus dyplou. quod est vestis militaris. et dicitur a duplo duplas quia si duplex vestis pro qua intelligitur duplex stola glorie. scilicet anime et corporis.

Et imponet mitram capiti tuo. quod videmus impletum in pontificibus noui testamenti.

Deus ei ostendet splendorem eternum in te. per agnitionem veritatis euangelice.

Noiabit te. in sempiternum par iusticie. vnde de christi regno dicitur Esai. ix.

Multiplicabit eius imperium et pacis eius non erit finis. **E**t surge et in excelsis. id est in culmine virtutis.

Et circumspecte ad orientem. id est ad christum. de quo dicitur Lu. j. **V**isitauit nos oriens ex alto.

In verbo sancti. id est christi qui est sanctus sancto. Dan. ix. **G**audentes dei memoria. apostoli enim et alij credentes in ecclesia primitiua etiam in tormentis positi gaudebant ex memoria christi Actuum. v. **I**bant ap. gau. a co. co. q. d. ba. f. p. no. bic. co. pa. **E**xierunt enim abs te. id est a te.

Pedibus ducti. nam frequenter ducebantur ad mortem nudis pedibus ut condemnati.

Adducet te. portatos in honore. nam anime eorum portabantur honorifice ab angelis ad gloriam. Dicit autem. Ad te. eo quod est vna ecclesia militans et triumphans secundum duplicem statum. scilicet in via et in patria. et sic de vno statu ecclesie ab angelis honorifice. **P**otest etiam totum exponi de statu vite secundum tempora diuersa. nam episcopi qui tempore primitiue ecclesie primi de ecclesiis ad tormenta rapiiebantur. modo ad suas ecclesias a militibus et personis notabilibus in principio honorifice deportantur. id subdit.

Constituit enim deus. id est disposuit.

Humiliare omnem montem excelsum. id est tempore dominum. **U**nde et Constantinus imperator exhibuit beato Siluestro stratoris officium. **E**t rupes phennes. id est reges quorum regna diu durauerunt.

Replere inaequalitatem terre. id est in vna ecclesia conuenire. in qua non est acceptio personarum. **E**t ambulet israel. id est fidelis populus.

Diligenter in honore dei. ad hanc enim diligentiam mouere debet equalitas dicta. quia magnus sicut puus proficere potest in dei via.

Obrauerunt autem silue et. id est angeli sancti et ecclesie

ministri sua prudentia confortant et dirigunt populum in via dei. ut sic veniat ad lumen glorie cum iocunditate. id subdit. **A**dducet enim te. cum misericordia et iusticia. quod semper se comitant in omnibus operibus dei. cui est honor et gloria in secula seculorum Amen. **Capitulum. vi.**

Rupes phennes. et qualles replent inaequalitatem terre. ut ambulet israel diligenter in honore dei. **O**brauerunt autem silue. et omne lignum suauitatis israel mandatum dei. **A**dducet enim te israel cum iocunditate in lumine maiestatis sue cum misericordia et iusticia que est ex ipso.

Incipit epistola quae misit hieremias ad iudeos qui captiui erant in babilone. cuius epistole scriptor fuit Baruch propter quod adiungitur epistola libro. vi.

Propter peccata que peccastis ante teum abducemini in babilonia captiui a nabuchodonosor rege babiloniorum. **I**ngressi itaque in babilonem eritis ibi annis plurimis et temporibus longis. usque ad generationes

Abducemini in babilonia captiui. **E**x quo videtur quod hec epistola fuit scripta post transmigracionem ioachim. et eorum qui cum eo ducti fuerunt in babilonem. iij. Reg. xliij. et ante captiuitatem generale sub rege sedecbia facta. et sic hieremias in hac epistola loquitur huic captiuitati pro modo futuri. sicut in epistola missa transmigracione cum ioachim quod habet dicitur. xxix. loquitur pro modo preteriti. verumtamen hec epistola scda non fuit in babilone missa donec post mortem hieremie Baruch illam portauit ibidem. et eam legit transmigracione cum iechonia et captiuitatis cum sedecbia. **C**irca ad generaciones septem. id est usque ad septem decades annorum. ut dicunt aliqui. qui faciunt. lxx. annos. tantum enim tempus secundum maiorem opinionem fluxit a transmigracione ioachim usque ad reditum de babilone. secundum tamen hebreos deficiunt quatuor anni vel quinque. ut infra videbitur. **S**ed hoc dictum videtur deficere primo in hoc quod tempus. x. annorum computant pro vna generacione. quia puer. x. annorum generare non potest secundum eorum naturam. scriptura vero loquitur de generacione secundum modum nature consuetum. scdo quia non fuerunt ibi septem decades complete ut dictum est secundum computationem hebreorum quae secutus sum. **E**t ideo videtur mihi quod tempus septem generacionum inchoandum sit a transmigracione iechonie. et terminandum in reditu populi de babilone facta per Esdras. ut habet. j. Esdre. vii. et viij. quod facta fuit septimo anno darii secundum computationem quam in precedentibus libris secutus sum tanquam verior dicitur Dan. ix. et in principio libri Ester. hoc autem tempus fuit centum triginta annorum vel ad minus. cxx. **N**am a transmigracione iechonie usque ad captiuitatem sedecbie regis fluxerunt. xj. anni. et inde usque ad primum annum monarchie cyri. lxx. et inde usque ad cambisem eius filium. iij. anni secundum hebreos. secundum alios autem bystoriographos. xij. post cyrum cambyses regnavit. viij. annis. et post ipsum assuerus. xl. et post eum filius eius darius

Propter peccata que peccastis. **H**ec est scda pars principalis huius libri. in qua ponitur epistola hieremie ad iudeos qui captiui erant in babilone cuius scriptor fuit Baruch propter quod adiungitur eius libro. **E**t diuisa est in tres partes. nam primo ponitur huius captiuitatis causa. scdo prohibetur idolatria ibi. **N**unc autem. tercio subdit eius multiplex ignominia ibi. **N**az ligna. **C**irca primus dicitur.

Propter peccata que peccastis ante deum. id est in babilonia quae erat electa ad diuinum cultum. et etiam in templo. nam in plateis babiloniae et in atrijs templi fuerunt aere edite. vtz iij. Reg. xij. **D**aralyp.

Abducemini in babilonia captiui. **E**x quo videtur quod hec epistola fuit scripta post transmigracionem ioachim. et eorum qui cum eo ducti fuerunt in babilonem. iij. Reg. xliij. et ante captiuitatem generale sub rege sedecbia facta. et sic hieremias in hac epistola loquitur huic captiuitati pro modo futuri. sicut in epistola missa transmigracione cum ioachim quod habet dicitur. xxix. loquitur pro modo preteriti. verumtamen hec epistola scda non fuit in babilone missa donec post mortem hieremie Baruch illam portauit ibidem. et eam legit transmigracione cum iechonia et captiuitatis cum sedecbia. **C**irca ad generaciones septem. id est usque ad septem decades annorum. ut dicunt aliqui. qui faciunt. lxx. annos. tantum enim tempus secundum maiorem opinionem fluxit a transmigracione ioachim usque ad reditum de babilone. secundum tamen hebreos deficiunt quatuor anni vel quinque. ut infra videbitur. **S**ed hoc dictum videtur deficere primo in hoc quod tempus. x. annorum computant pro vna generacione. quia puer. x. annorum generare non potest secundum eorum naturam. scriptura vero loquitur de generacione secundum modum nature consuetum. scdo quia non fuerunt ibi septem decades complete ut dictum est secundum computationem hebreorum quae secutus sum. **E**t ideo videtur mihi quod tempus septem generacionum inchoandum sit a transmigracione iechonie. et terminandum in reditu populi de babilone facta per Esdras. ut habet. j. Esdre. vii. et viij. quod facta fuit septimo anno darii secundum computationem quam in precedentibus libris secutus sum tanquam verior dicitur Dan. ix. et in principio libri Ester. hoc autem tempus fuit centum triginta annorum vel ad minus. cxx. **N**am a transmigracione iechonie usque ad captiuitatem sedecbie regis fluxerunt. xj. anni. et inde usque ad primum annum monarchie cyri. lxx. et inde usque ad cambisem eius filium. iij. anni secundum hebreos. secundum alios autem bystoriographos. xij. post cyrum cambyses regnavit. viij. annis. et post ipsum assuerus. xl. et post eum filius eius darius

Alio Noie Trifaterfes: bictus. vij. Annis vsq ad missionē
esdre cū p̄lo in iudeā redeūtis. anni 80 dicti sūt iuncti fa
ciūt annos. cxx. p̄putatis tñ tribus annis monarchie cy
ri. cōputatis 80. xij. faciunt annos. cxx. vel. cxxij. in tan
to 80 tpe bñ cōplēt. vij. generatōes sūt cursum nature
iuuenis ei. x. z. vij.
annoz. xl. xvj. p̄
naturalr generare
c Post hoc autē
educā vos inde in
pace. cum esdre sa
cerdote. d Nūc
autē. Dic p̄r arceſ
ip̄ius ab idolatria
cum dī. Nunc zc.
deos aureos. i. ido
la zc. e In bu
meris sacerdotū.

f Portari ostē
metū gentibus. i.
ad incutiendū eis
timorē. Ad cuius
intellectū sciendū
q̄ sicut. i. Reg. iij.
archa dñi p̄ sacer
tot es fuit portata
ad exercitiū ad in
cutiendū terrores
pbilisteis. et sicut
rege frācie in exer
citu existente sunt
p̄cessionēs parisi
et alibi. in quibus
et deuotōe portāf
sanctorū reliquie.
vt oionibus eozuz
rex z suus exercit⁹
adiuuent z aduer
sarij p̄fundant. et
sic pro salute regis
babylōis idola por
tabant in sacerdo
tuz bumeris. ideo
subdit. g Cū
itaqz turba. baby
lonioz. b De
retro et ab an. Nā
in tali deportatiōe
aliqui p̄cedebant
et aliqui sequebāt
idola. sicut in p̄cessionibus t̄p̄ianoz aliqui p̄cedūt z aliq̄
sequunt̄ sanctorū corpa. i Adozantes. deum verum.
k Dicite in cordibus v̄ris. si in palā dicere nō audetis.
qd̄ dī p̄pter infirmos. l Te optet adozari dñe. z non
idola vana. m Angelus autē meus vobiscū est. hoc dī
in p̄sona dñi. z accipit̄ de Ero. xxxij. n Ipse autē ex q̄
ram aias v̄ras. de manu illoz qui vos opprimūt iniuste.
et accipit̄ h̄ verbū dñi de Gen. ij. o Nam ligna. Dic
p̄r ponit̄ idolatrie multiplex ignominia. q̄ multis dedu
ctionibus p̄cludit̄ z patebūt p̄tes p̄sequēdo. Ergo p̄ma
deductio accipit̄ ex eozū fabricatiōe z ornāmēto cum dī.
p Nam ligna ip̄soz. aliqui dicūt lingua. eo q̄ post subdit̄
Et nō p̄nt loqui. sed hoc non videt̄ mibi. nam imagines
fabricant̄ z formant̄ ore clauso z sic non apparet̄ lingua.
nec sit in eis. z q̄ p̄tractio planior est cū dī. o Nam li
gna ip̄soz. i. ligna ex quibus fiūt idola. p Polita sup
ple sunt. q A fabrico. i. lignario. r Ipsa autē inaura
ta z inargētata. desup. s Falsa sunt. licet em̄ lignum
aurū z argentū z b̄mōi q̄ sunt materia idoli sint res vere
naturales. tñ ad id qd̄ signat̄ idolū ex eis factū falsa sūt. iō
dicit̄ ap̄ls p̄ma ad Cor. vij. q̄ idolum nihil est in mun
do z b̄ etiā p̄z qd̄ dī. s Falsa sunt in plurali. p̄z q̄ in

septē: post h̄ at educā vos
inde cū pace. Nūc at vide
bitis i babylōia deos aure
os z argēteos z lapideos et
ligneos i humeris portari
ollētātes metū gētib. Vi
dete ḡ ne z vos siles efficia
mini factis aletis z metus
tis: z metus vos capiat i ip
sis. Cū itaqz turba de
retro z ab an: adozātes di
cite i cordibz v̄ris. Te opoz
ret adozari dñe. Angls at
me vobiscū ē. Ipse at ex q̄
rā aias v̄ras. Nā ligna ip
soz polita a fabrico: ip̄a et
iaurata z inargētata falsa
sūt z nō p̄nt loq. Et sic v̄gini
amāti ornamenta: ita acce
pta auro fabricata sūt. Co
ronas certe aureas h̄nt sup
capita sua dū illoz v̄n sub
trahunt sacerdotes ab eis
aurū z argentū: z erogāt il
lud i semetip̄is. Bāt autē et
ex ip̄o p̄stituet̄ z meretrices
ornāt: z itez cū ceperit̄ illō
a meretricibz ornāt deos su
os. Di autē nō liberant̄ ab
erugine z rinea. Optis autē
illis veste purpurea extgēt

pncipio versus nō est lingua in singulari. Et nō
p̄nt loq. q. d. si eēt veri dū possent loqui. v Et si
cut virgini amāti ornāmēta zc. sic idolis fiūt ornāmē
ta ac si diligerēt talia. cum tñ nihil possint diligere. iō
subdit. r Nō subtrahunt sacerdotes. si em̄ essent

faciē ip̄oz p̄ter puluerē w
mus q̄ ē plurimus inter eos
Scepterū at h̄z vt hō sic iu
dex regiōis: q̄ in se peccātē
nō int̄ficiat. Dabet et i ma
nu gladiū z securim se at d
bello z a latrōibz nō liberat.
Cū vobis notuz sit: qz nō
sūt dū. Nō ḡ reueremini eos
Sicut ei vas hois p̄fractū
innutile efficit: tales sūt et dū
illoz. Cōstituris illis i w
mo oculi eoz pleni sūt pul
uere a pedibz introeuntū.
Et sic alicui q̄ regez offen
dit circūsepte sūt ianue aut
sic ad sepulcrū adductum
mortuū: ira tutāt sacerdotē
ostia clausuris et seris ne a
latronibz expoliēt. Lucer
nas accēdūt illis: z qd̄ m̄
tas: ex q̄b nullā videre p̄nt
Sūt autē sic trabes i domo.
Corda v̄o eoz dicūt elingē
sp̄etes q̄ de tra sūt: dū come
dūt eos z vestimētū ip̄soz:
et nō sentiunt. Nigre fiūt
facies eoz a fumo: q̄ in w
mo sit. Supra corpus eoz
z supra caput eoz volāt nō
ctue et byrundines: z aucs

vij vere diligen
tes talia nō per
mittēt sibi sub
trahi. y Nō
liberant̄ ab eru
ginē. i. rubigine
q̄tū ad aurum
argentum z alia
metalla ex qui
bus fiūt idola
z Et tinea. q̄
tum ad ligna ex
quibus fiūt. z ve
stes q̄b opit̄.
que a vermicibus
corrodunt.
a Exterget̄ fa
cies ip̄soz. qz ido
la nō p̄nt leter
gere. cetera pa
rent vsqz ibi.
b Dabet etiā
sc̄ idolum.
c In māu gla
dium z securim
sic ei formabat̄
idolum martis
q̄ dicebat̄ deus
belli. d Se
autē de bello zc.
freq̄nter em̄ in
ve. testa. legif̄ q̄
deuictis idola
tris recipiebāt
a victoribus co
ruz idola. Et ex
p̄dictis p̄cludit̄
e Cū vobis
notuz sit zc. s. q̄
in eis nihil ē na
minis. nec eis ē
aliq̄ reuerentia
exhibenda.

f Sicut enim
Dicit ponit̄ sc̄da
deductio ad eandē cōclusionē z accipit̄ ex defectu vti
litatis. cum dī. Sicut zc. inutile efficit̄ ad officiū p̄rū
materia tñ aliq̄ valet. vt fragmenta cyphi argentei
vel boti. sicut idola q̄d̄iū stant in p̄p̄ta forma nihil va
lent. materia autē vt argētū z aurū valet ad aliq̄ vsus
g Et sicut zc. circūsepte sunt ianue. ne possit̄ exire de
carcere. h Aut sicut ad sepul. addu. mortuū. auq̄
tus em̄ in sepulcris potentiū ponebant̄ p̄ciosā. p̄ter
qd̄ claudēbant̄ fortiter z cū diligētia ne a latronibus
rapent̄. i Ita tutant sacerdotes ostia. temploz.
k Ne a latronibus expolient̄. i. idola ab ornāmētis
suis p̄ciosis. l Lucernas accēdūt zc. q. d. h̄ fit in
utiliter z frustra. m Corda eozum zc. aliqua enim
idola erant̄ interius terrea z exterius crea vel b̄mōi. z
sic serpentes qui terrā comedunt Gen. iij. Terram co
medes cunctis diebus vite tue. interiora idolorū que
erant̄ q̄si corda ip̄soz consumēbant.
n Nigre fiūt facies zc. comburebant̄ em̄ ibi thura
in venerationē idolorum. z ex fumo ascendente deni
grabant̄ facies eozū. o Supra zc. noctue z byrun
dines zc. suas immundicias ibi facientes. Ex quibus
concludit̄ sicut p̄ius. Unde sciatis qz nō sunt dū zc.

Baruch

Qurū etiā. **H**ic p̄n̄r ponit̄ tertia dēductio ad idē et incipit a deturpatōe sue speciositatis cum d̄i.

Qurū etiā qd̄ habent ad specimē est. i. ad decore

Risi aliquis extēserit eruginē. super crescentē.

Non fulgebunt. sed magis obscura erunt.

Neq̄ enim dum cōflarent. in fornace.

Sentiebāt q̄ nihil b̄n̄vite et iō subdit.

Ex om̄i p̄cio r̄. offēntes. i. manifeste p̄ndētes.

Ugn̄o bilitate suā boibus. p̄ hoc enīz q̄ p̄xant p̄z q̄ non habent virtutē gressivam.

Cōfundant̄ etiā qui colūt ea. i. debent cōfundi in semetipsis colētes sicut deos talia nullam virtutē h̄ntia.

Propterea si ceciderint in terrā. ex pondere materie.

Semetipsis nō cōsurgunt. i. p̄vitate non p̄nt surgere.

Neq̄ si quis eū. i. idolum.

Statuere rectū p̄ semetipsum stabit. qd̄ ē minus.

Sed sicut mortuis. i. nullā virtutē h̄ntibus.

Muri eorum illis apponent̄. id est fulcimēta alicuius quibus sustentant̄.

Hostias illorū vendūt sacerdotes nā idola comedere non p̄nt sibi oblata.

Sicut et mulieres eorum decerpētēs. i. sibi rapiētēs de talibus hostijs et earum p̄cis.

Neq̄ r̄. imptiunt. i. de h̄mōi hostijs idola indigētib̄ nihil largiri p̄nt.

De sacrificijs eorum fete et menstruate. i. mulieres immūde.

Contingūt. qd̄ nō p̄mitterent si essent vere d̄i. iō concludit. Sciētes itaq̄ r̄.

Un̄ em̄. **H**ic p̄n̄r ponit̄ quarta dēductio ad eandē conclusionem et incipit a sacerdotum cupiditate. cum d̄i p̄ modum questionis. **U**n̄ em̄ vocant̄ d̄i. i. reputant̄. et r̄ndet dicens.

Quia mulieres. de facili deceptibiles. p̄ apponunt d̄s argenteis r̄. oblatiōes et munera q̄ cedunt in vsus sacerdotum. et sic asserūt idola deos esse p̄pter lucrū. ideo subdit.

Et in d̄o. eorum. i. in delubris idolorum.

Sacerdotes sedent. i. manent. sicut d̄eul. i. Sedistis in cadēs multo tēpe. i. mansistis. sic sacerdotes in templis idolorū manebant ad colligendum pecuniā et oblatiōes.

Hntes tui. scilicet. et ca-

pi. et bar. rasam. in signū meroris et tristitie. ut q̄si lugeres p̄ expiatōe peccatorū offerentiū idolis. et iō subdit.

Rugiunt autē clamātes cōtra deos suos. i. corā idolis

Sicut in cena mortui. i. facta p̄ mortuo. antiquitus em̄ sup̄ sepulcra de nouo mortuorū comedebant laute. et bibebant. et postea exclamabāt q̄si lugentes mortuos.

Sic sacerdotes idolorū de sacrificijs et oblatiōibus laute vivebāt. et eiulātes exclamabāt corā idolis. q̄si satisfaciētes p̄ offerentiū peccatis.

Uest imēta eo. aufe. sacer. ut mulieres decepte de nouo offerant novas vestes. et hoc ad sacerdotum lucrū. iō subdit.

Et vestit̄ viros suas. de vestibus amoz ab idolis. **C**ōsequenter p̄ndit̄ idolorū impotētia in multis exemplis. cū d̄i

Neq̄ si qd̄ mali patiunt̄ r̄. et p̄z lra vsq̄ ibi.

Lapidibus de morte siles sunt. q̄ inde mouere se nō p̄nt. neq̄ aliquid agere. iō cōcludit in fine. Quō ē estī man. r̄.

Adhuc em̄. hic ponit̄ dēductio q̄n̄ta ad idē et incipit a chaldeorū vilipēsiōe. q̄ cū eēt cultores illorū idolorū em̄ q̄ nō hēbāt intentū vilipēdebāt ea. et hoc est qd̄ d̄i.

Adhuc i p̄s chaldeorū. nō hono. ea. i. vilipēdētibus. minus em̄ dicēdo pl̄ significat.

Qui. i. chaldei. **C**um audie. mu. nō poss. loqui. i. p̄cipit sicut Ero. r̄. **P**ls videbat voces. ibi ei accipit̄ videre p̄ audire. h̄ e cōuerso audire p̄ videre. cōḡsat em̄ hō eē mut̄ p̄ signa q̄ facit. p̄t̄ et h̄ accipi audire. p̄rie. qz muti aliqui p̄ferunt voces inarticulatas t̄n̄. et sic p̄ auditum p̄cipit̄ q̄ sint muti.

Offerunt illū ad bel. qd̄ est idolum babiloniorū Dan. xiiij. **P**ostulātes ab eo. i. ab idolo.

Loqui. i. q̄ mutus possit loqui. **Q**uasi possint sentire. i. postulātes eorum p̄cipere.

Qui nō habent motū. i. d̄i illorum vel idola.

Et ipsi. i. chaldei. **C**ū intellerint. idola nihil posse.

Relinquēt ea. ipsa vilipēdēdo. q. d. multo fortius silij isrl̄ quibus sp̄aliter p̄hibita est idolatria debent ea p̄temnere.

Mulieres autē. **H**ic ponit̄ modus luxurie ex q̄ p̄temnenda sunt idola. mulieres em̄ sine cingebant se sup̄ius q̄si ligate aliquo magno crimine. sedentes in via p̄ quam transibant boies p̄cedentes ad idola. et quando aliquis eorum transiens trahēbat vna3 illarum extra viam et p̄scindens eius funem carnaliter

Uliera eorum auferunt sacerdotes. et vestiūt viros suas et filios suos.

Neq̄ si quid mali patiunt̄ ab aliquo neq̄ si quid boni poterūt retribuere: neq̄ regē cōstitū p̄nt neq̄ auferre.

Sicut neq̄ dare diuitias p̄nt neq̄ maluz retribuē.

Siq̄s illis votū vouerit et nō reddiderit neq̄ h̄ req̄runt.

Homīem a morte nō liberāt: neq̄ isrl̄m a potētioze eripiūt.

Hominē cecū ad visuz nō restituit: de nēcitate hōīem nō liberabūt.

Vidue nō miserēbūt: neq̄ orphanis b̄n̄ficiēt.

Lapidibus de morte siles s̄ d̄i illoz lignei et lapidei et aurei et argētei.

Qui autē colūt ea p̄fundēt. Quō ē estī mā d̄i est aut dicēdū illos esse deos.

Adhuc em̄ ipsis chaldeis nō honorātib̄ ea q̄ cū audierit mutū nō posse loq̄ offerūt illud ad bel: postulātes ab eo loq̄: q̄si possint sentire: qui nō h̄nt motum: et ipsi cum intellerint: relinquent ea.

Sensum em̄ nō h̄nt ipi d̄i illoz. **M**ulieres autem circumdate funibus in vijs sedent

cognoscebat eam, illa reputabat se libera a crimine omis-
so credens qd ydolu misisset illu viru in signu liberationis
sue. 7 rediens ad socia exprobrat ei qd no fuerat digna, sic
ab ydolo visitari. 7 hoc est qd dicitur. **A** Mulieres aut. et
p3 ex dictis lra hoc excepto. **B** Succendentes ossa oli-

uaz. fm illius ydo-
li ritu. ppter qd in
sine cludif. Quod
estimandu zc.

C Fabris aut. **D**ic ponitur dedu-
ctio sexta. q accipi-
tur ab idoloru im-
potentia. nam esse
eoru ab hoibus de-
pendet. io dicitur. **F**ab-
ris aut 7 ab auri-
ficibus facta sunt
tanqz aliquid mi-
nus ipis. qz ca esse
ctiua potior est suo
effectu.

D Nihil aliud
erunt nisi id qd vo-
lunt ee sacerdotes
qui forma 7 figura
idoli fiendi tradunt
artifici.

E Aurifices zc.
no sunt multi epis
.i. expti in sapia. iu-
venes em acutius
videntes 7 agilius
opantes talia pnt
meli fabricare qz
senes.

F Reliquerunt au-
te falsa. i. artifices
idoloru reliquerunt
posteris idola que
sunt falsa. qz nihil
sunt qtu ad id qd
repntant. vt dictu
est supra.

G Et obprobriu.
qz cum pccipit falsi-
tas idoloru impro-
perat colentibus
cultus eorum.

H Nam cuz sup-
uenerit illis pliu
ab aduersaria.

I Cogitat zc. ab-
scondat cu illis. et
sic confitent facto
q dicitur eozu impote-
tes sunt ad saluan-
dum. Nam cu sint
lignea zc. sequit.

K Sciet postea

qz falsa sunt a gentibus vniuersis. hoc videt esse pphetia
de tpe xpi in q p orbe deiecta sut idola p pdicatione aplo-
rum. 7 alioru xpi discipuloru. io cludif. **A**n g notu zc.

L Regē regioni. **D**ic ponit deductio septima ad idem 7
accipit ex opibus diuinis q no apparēt in idolis s magis
cōtrariu. io dicit. **L** Regē regioni no suscitant. qd e p-
priu dei. a q e ois ptas terrena. **M** Neqz pluuiā boi-
bus dabunt. sicut facit deus. **N** Judiciū qz no discer-
nent. qz discretionē no habent. 7 tñ hoc est dei ppiū. cum
sit verus iudex oim. **O** Nihil pnt sicut cornicule. im-
mo minus qz cornicule pnt fugere piculū imminens. no

Succedentes ossa oliuarū

Cū at aliq ex ipsis abstra-
cta ab aliq trāseūte tormie-
rit cū eo: pte sue exprobrat
q ea non sit digna habita
sic ipa neqz funis e' dirupt'
sit. **D**ia at q ill' fuit falsa sē.

Quod estimaduz aut dicēd
est illos ee teos. **F**abris
at 7 ab aurificib' facta sūt.

Nihil aliud erūt nisi id qd
volūt ee sacerdotes. **A**uri-
fices etiā ipi q ea faciunt n
sūt mlti t'pis. **N**unqd g pnt
ea q fabricata sunt ab ipis
ee dū. **R**eliqūt at falsa: 7
obprobriuz postea futuris

Mā cuz supuenerit illis p
liū 7 mala: cogitāt sacerdo-
tes vbi se abscondāt cuz illis

Quod g sentiri debeant qm
dū sunt q nec te bello se li-
berāt: neqz d malis se eripi-
unt. **N**am cum sint lignea

7 lapidea 7 inaurata 7 inar-
gētata sciet postea qz falsa
sunt ab vniūsis gētib' 7 re-
gib' q manifesta sūt: q no sūt

dū h opa manuum hoim et
nullū op' dei cū illis. **A**n g
notū ē qz n sūt dū: h opa ma-
nuū hoim: 7 nulluz dei op'
in ipsis est. **R**egē regioni n
suscitant neqz pluuiā hoī-
b' dabunt. **J**udiciū qz no
discernēt: neqz regiōes libe-
rabunt ab iniuria qz nihil
pnt sic cornicule in mediū
celi 7 t're. **E**tem cū iciderit

aūt sic idola. io subdit. **P** **E**tem cū iciderit ignis
zc. et p3 lra. ppter qd cludif. **Q** **Q**uod g estiman-
dū zc. q. d. nullo mō. **R** **N**on a furibus. **D**ic ponit
deductio octava q accipit ex impotētia resistēdi iniu-
rijs cū dicit. **N**ō a furibus. q aliena rapiūt in occulto.

S **N**eqz latro.
q h faciūt in ma-
nifesto. **T** **S**e-
liberabūt dū zc.
ex q p3 eoz im-
potētia. io subdit

V **Q**uib' iniq
.i. fures 7 latro-
nes. **F** **F**or-
tiores sunt expo-
liando idola. io
subdit aurum 7
argentū zc. 7 p3
Consequēter on-
dit q creature q
no reputant dū
sunt melioris cō-
ditōis. cum dicit.

Y **I**taqz zc. offe-
tantē virtutem
suā. p effectū in
subditis suis.
Z **A**ut vas in
vomo vile. ad
aliqd op' vt pa-
tella cyprus et
hmōi. **A** **A**n
q gloriat q pos-
sident illud. bñs
inde aliquā vti-
litatem.

B **A**el ostium
zc. in pace sūt. i.
in dēte vel som-
no. qz tunc clau-
sum est ad tutā
dūz quiescētēs.
C **S**ol quidez
et luna zc. suo
splēdore sūt ho-
minib' vtilia.

D **E**t emissā.
a teo. **E** **A**d
vtilitates obau-
diūt. quia suos
curfus fm ordi-
nationē dei pfi-
ciūt. 7 vtilitates
hoibus inde p-
ueniūt.

F **A**dipm autz
spūs. i. ventus.
G **I**n omni rē
gione spirat. i. p
flat.
H **E**t nubes. sūt pfi-
ciūt cursum suū p aerē. fm dei or-
dinationē. **I** **I**gnis etiā mis. desup. in impfionib'
ignis. i. in idolis subdescēdit et in fulgure. **K** **F**a-
cit qd pcc. est ei. qz totū pcedit ex ordinationē dei.
L **D**ec aut. sidola. **M** **N**eqz spēbus. i. formis vi-
sibilibus. **N** **N**eqz virtutibus. ad aliqd agendum
vni eorum silia sunt. io cludif. **A**n neqz estimandū
est zc. **O** **Q**uando non pnt neqz iudiciū iudicare.
discernēdo. **P** **N**eqz quicqz fa. inferēdo vel sentē-
endo. **Q** **S**ciē. itaqz no sunt dū. quia no apparēt illi
eis virtus aliqua. nec per pñs in aliquo sunt timēdi

S **I**n omni rē
gione spirat. i. p
flat.

H **E**t nubes. sūt pfi-
ciūt cursum suū p aerē. fm dei or-
dinationē. **I** **I**gnis etiā mis. desup. in impfionib'
ignis. i. in idolis subdescēdit et in fulgure. **K** **F**a-
cit qd pcc. est ei. qz totū pcedit ex ordinationē dei.

L **D**ec aut. sidola. **M** **N**eqz spēbus. i. formis vi-
sibilibus. **N** **N**eqz virtutibus. ad aliqd agendum
vni eorum silia sunt. io cludif. **A**n neqz estimandū
est zc. **O** **Q**uando non pnt neqz iudiciū iudicare.
discernēdo. **P** **N**eqz quicqz fa. inferēdo vel sentē-
endo. **Q** **S**ciē. itaqz no sunt dū. quia no apparēt illi
eis virtus aliqua. nec per pñs in aliquo sunt timēdi

Baruch

A **Neq. n. regibus.** Dic ponit deductio uona: q̄ acci-
pitur ex defectu diuine p̄rietatis cum d̄r. Neq. enim
regibus maledicēt. s. malis. **b** **Neq. benedicent.**
bonis q̄ est p̄prium dei. **c** **Signa. n. in celo.** vt
statōez solis sub iohue: et retrocessionem eius ezechie
tempore. **d**

Gentibus non
ostendūt. sicut
deus legif fecis-
se: et nō solū desi-
ciunt ab operi-
bus dei: sed etiā
creature: iō sub
ditur.

**Neq. vt sol lu-
cebat. p̄ diem.**
**Neq. illumi-
nabunt vt luna
p̄ noctem.** et nō
solū deficiūt ab
opibus creatu-
re superioris. sed
etiaz inferioris:
iō subdit.

**Bestie rē. fuge-
re sub tectū.** pro-
pter imminens
tempestatis pe-
riculum: q̄ nō
possunt facere

dij gentium: ideo concluditur. Nullo itaq. modo rē.
b **Nam sicut.** Dic ponit deductio decima et accipit
ex opatione ydolorum rebus nullum habentib. effe-
ctum cum d̄r. **M**az sicut in cucumerario formido. gal-
lice respondentail. **i** **Nihil custo.** nam aues viden-
tes q̄ nullum habeant motum sedent super caput ei
absq. timore: ita sunt dij illozū nullam penitus haben-
tes virtutē. **k** **Eodē mō et in horto alba spina.** ni-
bil facit ad custodiaz horti. **l** **Similiter et mortuo
piecto in tenebris. i. inbumato.** **m** **Similes sunt**

**dij illoz. q̄ nihil plus possunt q̄ corpus mortuum in ter-
ra sepultum.** **n** **Purpura q̄z. q̄ induunt ydola.** **o**
Et marmore. s. simili illi: vñ fiunt ydola: ex eodē em̄ mar-
more aliq̄ de vna parte fit ydolu: et de alia sternit pla-
tea p̄pter lutum euitandū. **p** **Que supra illos tene-**

**to spina alba: supra quam
omnis auis sedet.** **S**iliter et
mortuo piecto in tenebris:
**silēs sunt dij illozū lignei
et inaurati et inargentati.**
A purpura q̄z et marmo-
re que supra illos teneant
scietis itaq. qz s̄ dij. **I**psi
etiam postremo comedun-
tur: et erūt obprobrium in
regione. **M**elior est igit̄ ho-
mo iustus qui non habet si-
mulachra: nam erit longe
ab obprobrijs.

Explicit liber Baruch.

muntur: si sint metallica et ab hostibus confringunt si la-
pidea. **s** **Et erunt in obprobriū.** colentibus ipsa. **o**
cludit ergo. **t** **Melior est igit̄ homo iustus.** q̄z colen-
tes ydola: et subditur ratio. **v** **Nā lon.** erit ab obpro-
brijs. que sunt inferenda ydolatrijs: et minus dicendo si-
gnat̄ maius: nam homo iustus nō solum debet esse longe
ab obprobrijs: s̄ etiā honorabilis corā deo et angelis: qui
in trinitate p̄fecta viuit et regnat in secula scloz. amen.

Explicit postilla sup. Baruch.

**suple si apparet ali-
q̄. i. nō appet rō q̄
re ydola sunt supio-
ra vel melioris cō-
ditionis q̄z purpu-
ra qua vestiuntur:
vel marmore vnde
formantur: et quo
concluditur. Scie-
tis utiq. qz nō sunt
dij. q̄ **I**psi eti-
am. s. dij ydolatra-
rum. **r** **Postre-
mo comedunt.** q̄z
dupliciter intelli-
tur. **U**no mō q̄a
latronibus seu ra-
ptoribus vendun-
tur: et sic precium
eoz comedit: alio
modo qz post lon-
gam durationem
a vermibus corro-
dunt: si sint lignea
et a rubigine consu-**